HEISMONTØREN

Nr. 2–2009 Årgang 41

Medlemsblad for Heismontørenes Fagforening

LEDER´N HAR ORDET

Leder av HMF, Rune Larsen

Innhold

HMF avd/klubb	1–3
Melding om dødsulykker i byggebransjen	4–5
Jensen, Jens eller Folkvord	6–7
FrP – for milliardærer flest	8
1. mai	9
Sliterdefinisjonen	10–12
Den nye plan- og bygningsloven	12
Medlemsdebatt om Palestina	13
Access konkurs	13
Olje- og anleggskonferansen	14–17
Likeverd for arabere og jøder	18–19
Skogs tur i Palestina	20–23
Labrit Riga	24–28
Mc Vårtur	29–30
Lærlingesamlinga 2009	31–32
Nye permitteringsregler	33
Jenter i faget	33
The Norwegian Elevator Constructors Union	34
Land vi kan sammenligne oss med	34
Fra sjakta	36

Gratulerer, alle i offentlig sektor med fortsatt god tjenestepensjon og uendret AFP ordning – en seier det virkelig er grunn til å være stolte av! Da kommer det naturlige spørsmålet om hvorfor ble det sånn? Vi i privat sektor fikk jo det vi betrakter som et pensjonsran.

Neste spørsmål blir: Er det nå duket for omkamp i privat sektor? Ja mener avgåtte leder for transportforbundet, Per Østfold, som maner til omkamp. Ja dette må utredes!

Vi har en sommerferie til å gruble litt over våre stemmer til kommende valg i september. Er vi tilfreds med den rød/grønne regjering? Har de ivaretatt våre rettigheter og bedret forholdene for de fleste?

Min påstand er at de har gjort mange ting som forverrer forholdene. Pensjonsordningen og AFP er gedigne røvertokt fra regjeringen side, derfor også kalt folkeran. Innføringen av tjenestedirektivet, kynisk uten å ta hensyn til forbund og foreningers meninger som klart har gitt beskjed om at regjeringen må benytte sin rett til veto, er også et eksempel. Det samme med postdirektivet, hvor regjeringen er i ferd med å gjøre forskjellene større. Arbeiderpartiet har bedrevet en privatiseringspolitikk i stor stil helt siden Gro Harlem Brundtland sin tid, og har fortsatt i samme høye tempo.

Regjeringen har på mange områder kjørt en høyrepolitikk. Det betyr lite om H`n er liten eller stor når politikken er høyrerettet på mange områder. Det å tekkes næringslivets interesser har vært i fokus. Noe av det positive av uttalelser som Stoltenberg har kommet med de siste måneder er at han endelig innser at markedsøkonomien ikke kan «flyte fritt», men den MÅ styres. Dette er et lite stykke i riktig retning, vekk fra høyrepolitikk.

Noe av det negative statsministeren har uttalt i det siste er i møtene på Island om EU-medlemsdebatten på Island. Her uttalte EU-tilhengeren Stoltenberg at Island ikke skulle bekymre seg for å inngå medlemskap i EU, fordi Norge ville hjelpe til, for Norge var spesialister på forhandlinger med EU! Spesialister i forhandlinger med EU? – tenkte jeg! Ja, ja, om det å være best i innføring av EU-direktiver uten å la folk få mene noe om det er å være best i forhandlinger med EU, så viser det noen virkelig skremmende holdninger fra regjeringen side. Men disse holdningene har jo regjeringen vist gjennom en årrekke. Stoltenberg kjører en regjering tufta på mest høyre- og EU-politikk. Det har vært to folkeavstemminger som har sagt NEI til EUs politikk og innehold! Da spørs det om de rød/grønne fortjener kommende stemmer! Det må nok en venstredreining til etter min vurdering. Flere fra venstresiden i politikken inn på stortinget. Da kan vi få en start på «motvekt» av politikk og handling i landet.

Det er vår stemme som teller i valg av det samfunnet vi ønsker. Et velferdssamfunn hvor våre verdier blir forvaltet på en fornuftig måte, ikke et samfunn rettet mot markedsøkonomi og EUs Fire Friheter!

Til slutt vil jeg understreke at vi er godt fornøyd med de jentene vi har hatt i faget, og har i faget nå, selv om en ikke kan si det samme om kvinneandelen i bransjen generelt. Håper flere jenter søker seg til heismontørfaget! Her trengs det en innskjerping på de fleste bedriftene. Dette er ikke sikkert det skjer automatisk, uten hjelp fra klubba Ð!

Nyt sommermånedene og ha et godt valg!

HEISMONTØREN

Redaktør: Geir Løkke

I redaksjonen: Tor Erik Lundberg, Dan Terje Rønning og Bengt-Olof Andersson, Bjørn Tore Egeberg

Forsidebildet: Bjørn Christiansen

Nr. 2 – juli 2009

Redaksjonell adresse:
HEISMONTØREN
Schweigaards gate 34 f, oppgang 2
0191 Oslo
Telefon: 22 17 45 50
Telefax: 22 17 45 53
E-post: foreninga@heis.no

Årgang 41

Layout og foto: Redaksjonen
Ettertrykk anbefales når kilde er angitt.
Sats og trykktjeneste: 07 Gruppen AS, Oslo
Opplag: 1100
Redaksjonen er avsluttet 17. juli 2009
Neste nummer: oktober 2009
Neste deadline: 1. oktober 2009

Østfoldavdelingen

Dag Thoresen

Hva skjer i det nære Østen?

Sommervarmen har nådd Østfold og arbeidslysta er vel lavere enn moralen. Her i Østfold er det for tida rolig og firmaene har en del småjobber og servicer å ta tak i. Det har ikke blitt noen store endringer i bemanningen, verken med nyansettelser eller oppsigelser. For tida er det fire firmaer i Østfold; Otis, Kone, Reber Schindler og Access. Vi har organiserte i alle firmaene og har en ganske god oversikt over tingenes tilstand. Det er vel mange som syns det er greit med en litt rolig sommer uten det enorme arbeidspresset vi har hatt de siste årene. Til høsten er det noen nyanlegg for flere firmaer, så det ser ikke ut til at finanskrisa har slått helt til i det nære Østen. Vi har mye fellesaktivitet i HMF-avdelingen, som du kan lese på annet sted i blekka er det Gokart og fellesmøter. Det telles nå på knappene om vi skal stille Østfolds stolthet «SYSTEMBOLAGET» til høstens heiscup.

Av gode nyheter er at både Eirik Hafskjold og Jon Aspelund har bestått fagprøven og har kommet seg opp i kategori B montør, gratulerer begge to.

Til sist er det vel bare å ønske alle Heismontører fortsatt god ferie, eller vel overstått for de som var tidlig ute.

Trondheim

Øystein Jevnaker

Da vi ikke hadde levert noe til Heismontøren forrige gang, trodde dere kanskje det ville komme en lang avhandling denne gangen... Men nei da!

Her i Trøndelag går livet sin vante gang. Butikkene har akkurat nok med jobber frem til sommeren, med en liten oppgang etter ferien hos de fleste.
Siden 1. mai har undertegnede gått arbeidsledig fra bransjen, da Access valgte å legge ned heisavdelingen.

Det er også blitt nye heismontører i distriktet siden sist. Ole Morten Pedersen i Reber og Linn Kamilla Linberg i Otis leverte begge et utmerket stykke arbeid til prøvenemnda. Linn Kamilla er forøvrig den første kvinnelige heismontøren i Trondheim! (og nord for Sinsenkrysset...?) Gratulerer til begge to!!

Fortsatt god sommer!!

Rosenborg e bæst!!!

Reberklubben

Tor Moen, hovedtillitsvalgt

Tid

Det går mot sommerferie. Men først et lite spørsmål, hvis vi rekker det. Jeg har forsøkt meg på noen grublerier og har følgende spørsmål. Hvorfor er det slik?
Tilgjengelig tid synker proporsjonalt med antall tilgjengelige hjelpemidler/ effektiviseringsverktøy.

Nå har jeg akkurat forhandlet med redaktøren om utsatt frist for innlevering av dette innlegget, men i teorien ville jeg rekke et innlegg i forrige Heismontør, hvis jeg og PC`n jobba fort nok.

Er da min konklusjon HærenFløtteMæ nok en bekreftelse på Albert Einsteins relativitetsteori, $E=MC^2$? Altså jo raskere vi arbeider og dess flere hjelpemidler man har tilgjengelig, jo mindre tid får man?

Hvis man oppnår høy nok hastighet, så vil man komme bakover i tid? Gjenoppleve sin egen barndom? Det kan man jo alltids også oppnå i andre enden uten spesiell høy fart. Det kommer bare an på hvor fort man blir senil. Men hadde vi fått bedre tid om vi greide å spole tilbake tida? Antagelig ikke! Man ville bare oppdage for annen gang, at man hadde forferdelig dårlig tid! Og det kan jo ikke være noe poeng? Eller?

Det er så mye man kan lure på og ikke minst bli forbanna på! Og blir man først forbanna, så går tida jævlig fort!

Januar

Elendigheta begynte allerede i januar (Trondheimskonferansen). Jeg hadde knapt rukket å svelge unna siste skvett av Løiten juleaquavit, før LO's lysende stjerne Trine Lise Sunnes kunne minne oss på at 72% av medlemmene i LO stemte for å ødelegge den gamle AFP ordningen. Eller som det heter i den rød-grønne versjonen, «stemte for reformen». «Det tar jeg til etterretning», sa dama. Hva med å ta folkets «Nei til EU» til etterretning?

Når da noen av de enfoldige tillitsvalgte nevnte på muligheten for 6 timers dag, for om mulig få noe mer tid til annet enn arbeide og dermed gi sliterne en verdig utgang fra arbeidslivet så de da kan hende orket å stå til de var 62 år, kunne Trine Lise opplyse om at det pågikk et forsøk med 6 timers dag for uføre/pensjonister eller seniorer som det heter. (Jeg lærer meg aldri den nye termologien.)

Hvorfor ikke ta steget helt ut?

Nå vet ikke jeg om det er lommer i likskjorta, men hvis det er det, må vi få sydd de igjen. Kan dere tenke dere noe verre enn folk som ligger og drar seg, og i tillegg skulle ha henda i lommene?

Hovedtillitsmann med tidlig utgave av firmahest. Oppmøtekryss, utstyr langt utover normalutrustning og utenfor sone =2U.

Mars

Internasjonalt, bedre tid?

I mars gikk turen til Brussel. Deltakelse i Schindlers årlige konsernmøte for å bli oppdatert på siste informasjon, og årets resultat. Denne gangen hadde konsernledelsen også innvilget en hel uke til trening sammen med de nye delegater fra stater som tidligere tilhørte det gamle Øst-Europa. Meget nyttig og vellykket tiltak.

Det er alltid interessant å treffe folk fra andre nasjoner. Oppleve kulturforskjellene og samtidig oppdage at jo nærmere man kommer «gølvet» dess mer lik er vi i tankegangen og oppfattelsen av problemer. Men mest av alt oppdager man hvilken fantastisk fagforening og bransjeavtale vi har her i Norge!

Hva så med våre utenlandske kollegaer? Hvordan står det til med tilgjengelig tid og hjelpemidler?

I Schindler **Sverige,** har de i alle fall spart noe tid fordi det ikke lenger innkalles til styremøter i bedriften.

I **Danmark** har de enda bedre tid da de ikke lenger trenger å ha møter med ledelsen. Det er ikke lenger noen direktør å forhandle med og gutta fikk beskjed om at Danmark nå er administrert direkte fra Hamburg! **Aber schnell!**

Hva så med våre **finske** venner? Fjorårets representant Jyrki, fortalte at han som serviceleder ikke hadde snakket med en eneste kunde på flere måneder. Det var det ikke tid til hvis han skulle holde effektiviserings-systemet i gang med nummer og tilbakemeldinger. Årets utsending Timo kunne bekrefte at det dukket stadig opp nye rutiner i tillegg til de gamle som de heller ikke greide å følge opp.

Unntak?

Det finnes selvfølgelig unntak fra dette. Land som inntil videre og av forskjellige årsaker, ennå ikke har havnet i «sentrifugen,» får lov å organisere driften som tidligere. Likeledes er det naturlig å søke nye og bedre metoder/rutiner. Ta i bruk ny teknologi og så videre. Men når man har ledelse, som besitter alle viktige posisjoner med en bakgrunn innen økonomi, så er på mange måter utfallet gitt. Enhver som har et snev av teknisk innsikt, forstår at i en reguleringssløyfe er det feedback-signalet, (tilbakemeldingen om hva som skjer i virkeligheten)som er nøkkelen til suksess!

Uten utfyllende kommentarer går vi videre og nevner noen inntrykk fra noen av landene som jeg tror i konsekvens, rykker stadig nærmere vår hverdag.

Luxemburg Et av landene som tidlig er introdusert med det nye, melder om mye stressbelastninger. I tillegg blir de presset til å utføre alle punkter i 2+ Belgia. Arbeidsleder. Ikke uvanlig med 60 timer i uka. Kun betalt for normal uke.

Nederland. 2+ på papiret, men benyttes ikke så mye i praksis. Jobber ikke med Field Link i Real Time. Har servicebesøk ned til 10 minutter.

Spania. Land med pålegg 12 besøk. Lite fornøyd med Field Link. Jobber i *Real Time*. Inntil 16 «servicebesøk» pr. dag. Ca.en halv time pr. besøk inklusiv reise. Hver «serviceoperasjon» er målt i sekunder. Får ikke like mye betalt hvis sykemeldingen kommer av en ulykke i jobben. Melder om mye ulykker/hendelser. Nytt i Spania er opprettelsen av ny fagforening som skal omfatte hele heisbransjen!

Tyskland. Delt inn i 8 regioner. Tar over mye fremmedfabrikat. Meningen med Field Link er at montøren ikke skal møte så ofte på avdelingen. Ledelsen har redusert antall minutter på 2+ kontrollen.

Frankrike. Delt inn i 9 regioner med egen direktør i hver region. Mellom 9 og 11000 heiser i hver region. Service-lederkonsept. Hver gruppe består av serviceleder +7 montører. Har lovpålagt 9 besøk i året. Offentlig heiskontroll hvert 5 år. Har mye ulykker/hendelser. Blir pålagt å bevise at det har skjedd en ulykke/hendelse. Hver serviceleder har egne profittmål for sin gruppe. Hvis ikke disse oppfylles, kan de få sparken. Derfor er det ikke uvanlig at montøren kun trykker på knappen i 1ste.Etg.

That`s it! Best regards, Donald Duck!
Østerrike, Sveits, Irland, England, Polen, Ungarn, Litauen, Italia, Romania, Tsjekkia, Slovakia, Hellas og **Portugal** - jo, de var der alle sammen. Mye kunne skrives, men en del kan ikke skrives av lojalitetshensyn til kollegaer og det selskapet man er ansatt i. Men en liten nasjon som var der for første gang må nevnes: **Latvia.**

SCHINDLER tidenes beste resultat
Mens konsernledelsen i plenum stolt kunne vise frem beste resultat noen sinne, kom det kjapt flere på talelista som påpekte at «noen» hadde jo måttet betale regninga!

Tidligere i uka hadde representanten for Latvia uttalt: «Her ville jeg helst sluppet å delta. Ei hel uke her nede med hotell og det hele er kostbart og vi vet hvem som kommer til å måtte betale regningen.» Vi nysgjerrige og mer rutinerte oppdaget at Latvia hadde redusert lønna med 20 % for alle ansatte. Frivillig selvfølgelig. Delegaten var ikke klar over at det egentlig ikke var stuereint etter avtalen å snakke om lønn. (Se egen artikkel om Latvia)

Mai

Hva synger småfuglene om i år min kjære?
Mai – tidlig om morgenen – langt inne i skogen – 2 km til nærmeste nabo i alle retninger – vinduet oppe på soverommet – inn gjennom vinduet lyder fuglesangen fra store og små varianter av arten og minner alle om hvor viktig det er å føre slekten videre! (Til Red.: Blir jeg mer poetisk nå kan jeg vel kreve kunstnerlønn?) (Ikke bare kunstnerlønn. Tankene går til en mulig kunstnerbolig av typen «den norske stats æresbolig for kunstnere – Grotten», eller i ditt tilfelle; æresstall. Red. anm.)

Selv om jeg ikke lenger evner å høre Fuglekongen er trøkket i sangen mer enn sterkt nok til å få følgende idé. Er det mulig og lokke madammen inn igjen i redet? Hun satt allerede på svalegangen og leste avisa i morgensola. Det er alltid håp i hengende snøre! (Rett i klisje-fella) Jeg mobiliserte absolutt alt jeg hadde av finesse og understatement. Det gjelder ikke å være for direkte. Noe, har man jo lært etter 33 års ekteskap! Vel ute på svalgangen stilte jeg følgende spørsmål: «Hva synger småfuglene om i år min kjære?» Uten engang å se opp fra avisa kom svaret: «I år synger de om Finanskrisa!» Helvetes finanskrise. Den har ødelagt mye!

Juni

Lønnsforhandlinger
Klubben har gjennomført 3 møter med lønnsforhandlinger. Det ser ikke ut som vi sluttfører dette før ferien i år. Kravene er moderate med noen prinsipielle punkter om inn/utleie mellom bedriftene til «selvkost,» og kontinuitet ved inntak av lærlinger til OppHei. Bedriften har tilbudt kr 7,40 på timelønna uten at vi har takket ja til dette. Utfordringen er omlegging av godtgjørelse for bruk av privatbil. Dette er krav som er videreført fra forhandlingene i fjor.

Begge parter er enige om at omlegging er fornuftig spesielt med hensyn til utjevning mellom montasje og service. Den største forandring blir et skattbart oppmøtekryss. Så langt har det ikke lykkes å komme til enighet. Så her står vi da og lurer. Det gjelder å være kreativ.

Alternativ Firmahest
Hvis vi skulle «ta tilbake tida,» – Imøtekomme bedriftens ønske om profilering, som i hovedsak går ut på å bli sett, – høy profil på miljø – vekk med kjemikalier og spylervæske – reduserte vedlikeholdsutgifter – trivsel ved det å være 2 på service. Bort med parkeringsproblemer og avgift – uslåelig framkommelighet, «Full Time 4WD» som formelig eter seg fram på all slags føre – upåvirkelig av oljepris – også moro for unga, «Kan jeg låne firmahesten Pappa?» Selv om likningssjefen måtte true med skatt på gratis plenklipp. Leasing eller privat spiller ingen rolle.

Jo, det må bli Hest, Islending med 5 gangarter! DeLuxe-utgaven med cruise control. Når du tar`n over i tølt blir det som å sitte hjemme i sofaen. Dette blir saker gutter! Men først, **God Sommer!**

Ansettelser / Reber

Vennesla
Øivind Krohn begynner med salg modernisering med virkning fra 1.8.09.
Rune Møretrø overtar som leder av teknikk fra samme dato.

Gjøvik
Petter V Sveen slutter som avd. leder med virkning f.om 1.8.09.
Øivind Johansen, tidligere montør på Gardermoen, erstatter Petter.
Han begynte i stillingen 1.juli.

Kristiansand
Rune Mathisen fortsetter som avd.leder i Kristiansand.

Sandefjord
Magne Larsen begynte som avdelingsleder med virkning fra 1. mai

Nye lærlinger 2009

Navn	Avdeling	Stilling	Fra dato
Kristoffer Nylund	Oslo	Lærling	15.08.09
Christoffer Bergseter Jonsrud	Sandefjord	Lærling	01.08.09
Mats Jørgensen	Stavanger	Lærling	01.08.09

Melding om dødsulyk

Gaute Finstad, HMS ansvarlig HMS

Arbeidstilsynets statistikk for 1. halvår 2009 viser en nedgang i arbeidsulykker totalt, mens det er en økning i ulykker i byggebransjen. Økningen kan skyldes at flere arbeidsrelaterte dødsfall i trafikken registreres. Fire av de ni som omkom i byggebransjen, døde i trafikkulykker i forbindelse med jobb.

Arbeidstilsynet samarbeider nå med vegvesenet for å registrere arbeidsrelaterte trafikkulykker. En gjennomgang av ulykker fra 2004- 2008 viste at bare 45 % av 80 kjente arbeidsskadedødsfall i trafikken var registrerte. Arbeidsrelaterte dødsfall varierer mye og det har vært en økning i juni.

Statistikken for arbeidsrelterte dødsfall inneholder mørketall. Det viste seg at i perioden 2000-2003 var 43 yrkesskadedødsfall som ikke var registrerte. Dødsårsakregisteret er heller ikke fullstendig.

Meldinger til arbeidstilsynet fra leger

Av 2579 meldinger fra leger om arbeidsrelatert sykdom, fulgte arbeidstilsynet opp 380. En betydelig andel av disse var av psykososial karakter.

Støy og inneklima var andre høyt representerte saker legene mente arbeidstilsynet måtte følge opp. Av arbeidstilsynets syv satsningsområder for 2008-2011 er forebygging av psykiske belastninger med. Støy, kjemiske og biologiske stoffer er også med.

Økt risiko for helseskader ved overtid

Arbeidsmiljølovens grenser for arbeidstid, overtid og arbeidsfri bygger på arbeidsmedisinsk kunnskap om menneskers behov for regelmessig søvn, hvile og sosial kontakt.

«Formålet med lovbestemmelsen som reguler arbeidstiden, er å sikre at arbeidstakere har en arbeidstid som ikke påfører dem og deres nærmeste familie unødige helsemessige og sosiale belastninger» sier Finboe Svendsen i Arbeidstilsynet.

Internasjonal forskning viser at lange arbeidsdager over lang tid gir økt risiko for hjerte-karsykdommer som hjerteinfarkt. En SINTEF rapport viser at trafikkrisikoen etter arbeidstid øker. De som jobber mer enn 12 timer i døgnet har økt risiko for å utsettes for trafikkulykker på vei hjem fra jobb.

Arbeidstilsynet frykter stadig dårligere sikring av bygningsarbeidere

http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/sorlandet/1.6668105

Hver femte arbeidsplass som blir kontrollert av Arbeidstilsynet har for dårlig sikring av sine ansatte og i år har tilsynet stengt 15 arbeidsplasser på Agder på grunn av sikkerhetsmangler.

Tilsynet får stadig inn meldinger om bygningsarbeidere som jobber med for dårlig, eller helt uten, sikring. Sier Seniorinspektør Alf Helgeland i Arbeidstilsynet.

Trangere tider og større konkurranse får mye av skylda for manglende sikring, sier seniorinspektør Alf Helgeland i Arbeidstilsynet.

– Vi hører ofte at «skulle vi fulgt reglene hadde vi tapt anbudet». Økonomi er et sentralt punkt, sier Helgeland.

– Burde vært mer bevisste

Arbeidstilsynet finner stadig arbeidere uten hjelm og sele som jobbet høyt oppe i lufta på dårlige stillaser. Det opplever også at mange firma ikke vurderer risikoen ved det arbeidet som skal gjøres.

Strømgjennomgang

16. mai ble en 36 år gammel hjelpepleier skadet av strømgjennomgang da hun trykket på betjeningsknappen til en heis på sykehuset.

Anleggets systemspenning var 400 V TN-system. Hjelpepleieren fikk strøm via høyre arm og gjennom kroppen .

Ulykken førte til skadefravær på 15 dager. Årsaken til ulykken er ikke klarlagt. Men det antas å være på heisens elektriske anlegg.

(Kilde: DSB – Elsikkerhet)

kker i byggebransjen

– Vi mener at med fokuset vi har hatt de senere år, burde byggherrene og entreprenørene være mye mer bevisste. Det handler om å ha enkle rutiner som gjør at man vurderer risikoen for arbeiderne. At vi fra tid til annen kommer på byggeplasser som er helt usikret er ikke godt nok, sier Helgeland.

Verneombudene

Det kan virke som et stadig mer fokus på HMS og mange former for dokumentering ovenfor offentlige myndigheter ikke virker.

Vi kan se lange avhandlinger av HMS relaterte planer og gjennomføringsrutiner på byggeplasser. Når vi påpeker mangler eller dårlige arbeidsforhold blir vi uglesett. Kyniske arbeidsgivere ser penger i å droppe viktige sikkerhetstiltak. Vernerunder blir bare proforma. Hvis vi tror at arbeidsgiverne bryr seg er det bare å ta seg en tur ut for å ta forholdene i byggebransjen i øyesyn. Lurer på hvor mange hvitsnipper som hadde godtatt at det ikke ble vasket på kontortoalettet, eller måttet spise blant malingsspann.

Det er arbeidstakerne som får helseplager, og det er vi som må verne våre liv og vår helse. For arbeidsgiverne handler det om økonomi. Vi som verneombud må bli langt mer tøffe i tonen og drive råkjør mot de useriøse. Skal vi lykkes med å komme ulykker og dårlige arbeidsforhold til livs er det kun arbeidstakerne og deres organisasjoner som kan gjøre noe med det.

Eksponering for sementstøv

Geir Løkke

Statens arbeidsmiljøinstitutt har publisert en studie om eksponering for sementstøv blant bygningsarbeidere og på sementfabrikker.

I den forbindelse henvises det til tidligere studier, blant annet i Tyskland og England, der en har sett på mulige sammenhenger mellom helseutfall som kreft eller lungefunksjonsproblemer og eksponering for sementstøv.

I disse studiene har en funnet at arbeidere eksponert for sementstøv kan se ut til å ha en forhøyet andel tilfeller av kreft i mage, lunge, tarm, hode og nakke enn normalbefolkningen. En har også assosiert nedsatt lunge- og respirasjonsfunksjon og andre typer av kreft med eksponering for sementstøv.

Ingen av disse studiene har klart kunne konkludere med slike sammenhenger. Det er derfor fortsatt usikkerhet om hvorvidt det eksisterer en slik sammenheng. Men det er viktig at vi tar disse antagelsene på alvor. Liten trøst i at det ikke er bevist en sammenheng hvis en ender opp med helseplager relatert til betongstøvet. Så: Bruk støvmaske!

Politisk streik for AFP mai 2007. Men Stoltenberg og Pølse-Hansen lot seg ikke imponere og gjorde om AFP til en tilleggspensjon, mest for høytlønte folk med lett arbeid.

Jensen, Jens eller Folkvord

Bjørn Tore Egeberg

Valgkampen er over oss. Dagens højdare er Jens som skal sikre en verdig alderdom for alle, mens Jensen vil styrke valgfriheten for den enkelte. Når du får dette bladet i postkassa er det sikkert andre overskrifter. Heismontøren prøver i denne artikkelen å få fram hva din stemme kan bety for retten til arbeid og retten til faglige rettigheter. Vi har en sterk mistanke om at ingen av delene kommer til å bli hovedsak i TV-dekninga av valgkampen.

Klubben ved Dagbladtrykk har vært en flittig gjest på foreningskontoret i år. Mette, som er tillitsvalgt, har fortalt oss om skuffelse og sinne i et arbeidsmiljø som er vant til ordna forhold med tariff og gode lokale avtaler. Nå har mange fått oppsigelse. Klubben veit at bedriften vil prøve å rasere lokale avtaler , lønn og arbeidstid. Bernergruppen, som eier trykkeriet og Dagbladet, har tapt penger på børsen og kjøpt eiendom til friske priser av Jens P. Heyerdahl. Nå sender de regninga for fiaskoen til arbeiderne, som får sparken. Og Mette er så sint så sint. Hun vil ikke at klubbens medlemmer skal bli erstatta av vikarer og ekstrahjelper på minimal lønn og dårlige arbeidstidsbestemmelser.

Vi husker Sigrun Vågeng i NHO under streiken i 2004 som gang på gang forsikra at det var fint for arbeidere å kunne konkurrere på lønn. Å by seg fram for direktørene, i stedet for å bli utkonkurrert i markedet på grunn av de meningsløst gode tariffavtalene her i landet. Når du stemmer i september, kan du velge det partiet som er best egnet til å slåss mot Sigrun Vågeng.

Med skiftende regjeringer de siste 25 åra har det blitt styrka kapitalmakt og en svekka fagbevegelse. Verken Gro, Torbjørn, Jens eller Kristin har satt grådige arbeidsgivere på plass. Sjølsagt ikke Bondevik heller. Det er vanskelig å se for seg at det vil endre seg om de rødgrønne får regjere i 4 år til. Samtidig så endra det seg ikke i årene 1993-97 heller, mens Erling Folkvord fra Rødt (den gangen RV) satt på Stortinget. Dette er den røde velgerens dilemma:

Vil du sikre en kritisk røst på Stortinget, eller vil du bruke stemmen din til en regjering som i all hovedsak klapper gjennom direktivene fra EU, men som i gode øyeblikk prøver å bremse en utvikling som raser av sted i feil retning?

En av de mange demonstrasjonene for å redde arbeidsplassene ved 1881. Først ble 1881 skilt ut fra Telenor, så reduserte Telenor sin eierandel, mai 2009 vedtok selskapet å legge ned avdelingen i Sortland. Glemte AP at de er for at statsbedriftene skal ta samfunnsansvar?

La oss gå raskt gjennom noe av det partiene sier omarbeid og om faglige rettigheter:

Rødt vil:
- gå mot at uførepensjon endres til midlertidig uførestønad
- ha seks timers normalarbeidsdag
- ha reell rett til lønna arbeid for alle arbeidsføre
- si opp EØS-avtalen og skjerme strategisk viktig produksjon (mat, energi) (fra arbeidsprogrammet)

I en valgkamp der avisene ensidig opptatt av hvem som blir statsminister. Men er det ikke viktig om det finnes en opposisjon til venstre for regjeringa? Hvem skal gå mot EØS-avtalen om Rødt ikke kommer inn? Hvem skal kreve at Storting og Regjering støtter kampen mot sosial dumping?

«Dersom Rødt ikke kommer inn på tinget, er det altfor mange vesentlige ting som aldri vil bli sagt fra Stortingets talerstol.» (Gerd Brantenberg, forfatter)

Vel og bra dette. Men er ikke partiet for lite?
Blir ikke Rødt en vandrer i skyggenes dal om de kommer på Stortinget?

Fremskrittspartiet vil:
- myke opp regler for midlertidig ansettelse
- likestille uorganiserte med organiserte
- ha større lokal forhandlingsrett
- ha fleksible arbeidstidsavtaler mellom arbeidstaker og arbeidsgiver

Vi vil bevare streikeretten og lockout-retten som virkemidler i en konflikt mellom arbeidstakere og arbeidsgivere. Går arbeidstakere til streik, risikerer de at arbeidsplassen blir borte ved en konkurs, og det skal virke dempende på kravene.

Det er imidlertid annerledes hvis bedriften/institusjonen er i en monopollignende situasjon eller arbeidstakerne er såkalt nøkkelpersonell med arbeidsoppgaver som gir dem en helt uforholdsmessig stor makt. Vi mener det må vurderes å innføre begrensninger i streikeretten for arbeidskraft som reelt sett ikke løper noen risiko ved en streik, eller som rammer mange uskyldige ved en streik uten at det står i et rimelig forhold til omfanget og betydningen av tvisten. (Alt hentet fra Handlingsprogram 2009-2013).

Hvis folk kjenner FRps program og likevel vil stemme på dem, er det greit for meg. Men jeg tror at de fleste som stemmer Frp liker at partiet er i opposisjon til Jens, og ikke har fått med seg at Frp vil svekke streikeretten for heismontører. Vi oppfordrer alle foreningas medlemmer til å drive god gammaldags folkeopplysning, slik at alle veit hva Frp egentlig står for på valgdagen i september.

Arbeiderpartiet vil:
- at alle skal sikres gode pensjonsytelser, også de som ikke klarer å stå lenge i arbeidslivet
- intensivere kampen mot sosial dumping – også i typiske kvinneyrker
- ha handlefrihet til å søke om EU-medlemskap
- at bedrifter som har staten som eier skal ta samfunnsansvar både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt

Et arbeidsliv med sterke organisasjoner på arbeidstaker- og arbeidsgiversiden er det beste vernet for arbeidstakerrettigheter og mot useriøsitet og sosial dumping i arbeidslivet.

Organisasjonene spiller også lokalt en avgjørende rolle for utviklingen av arbeidslivet ogverdiskapingen (fra partiprogrammet).

Den rødgrønne regjeringa har innført noen god tiltak mot sosial dumping som regionale verneombud i serviceyrker, og solidaransvar. Men samtidig har Arbeiderpartiet brukt hele makta si for å sikre at EUs Tjenestedirektiv blir en del av norsk lov. Det spørs om det hjelper så mye å gi høna lovfesta rettigheter, når du samtidig slipper inn reven i hønsegården, og garanterer at han ikke skal diskrimineres i sin næringsvirksomhet.

SV vil:
- at Norge innleder forhandlinger med EU om en mindre omfattende handels– og samarbeidsavtale, og at EØS-avtalen sies opp i forbindelse med dette.
- ha forsterket styring gjennom offentlig eierskap for å motarbeide økt liberalisering, ikke minst på grunn av EØS.
- at NAV må tilføres tilstrekkelige ressurser til å videreutvikle organisasjonen gjennom kompetansebygging og faglig utvikling blant de ansatte.
- gå mot alle forslag til svekkelser av AFP-ordningen, og forsvare muligheten til å gå av ved 62 år. (fra partiprogrammet)

SV har fått mye juling av Arbeiderpartiet i regjeringa, så det er ikke lett å vite hvilke deler av regjeringas politikk som de støtter og hvilke som de er mot. SV fortjener ros for å gå inn for veto mot Tjenestedirektivet, og vi stoler på at SV stemmer mot alle forslag til forverringer av Arbeidsmiljøloven.

Jeg vet ikke riktig hva jeg synes om at SV «går mot alle svekkelser av AFP-ordningen, for å sikre muligheten til å gå av ved 62 år». Dette har de vedtatt ett år etter at deres egen regjering ødela AFP-ordningen. Sover SV i timen? Tør ikke SV programfeste omkamp om AFP?

Siden FrPs politikk er tuftet på at enhver er sin egen lykkes smed, at skattene skal være minimale og at fellesutgiftene skal være der etter, er det naturlig at de rike nå kommer ut av skapet.

FrP – for milliardærer flest

Geir Løkke

Rikfolk blar opp for å hjelpe Siv Jensen og FrP til regjeringsmakten

«Dekkbaron» Tommy Sharif, Øystein Stray Spetalen og Stein Erik Hagen er bare noen av de rike FrP-tilhengerne som er klare for å støtte partiet med betydelige pengesummer.

Forholdet intelligens – kontostørrelse

For oss vanlig folk (altså ikke folk flest og rike næringslivsfolk) er det kanskje befriende å lese begrunnelsen til «Dekkbaronen» Sharif for å gi opp mot en million til FrP. Sjøl er jeg i hvert fall like glad hver gang jeg får bekreftet at intelligens nødvendigvis ikke er bunnet opp mot rikdom. Det betyr jo at jeg ikke behøver å bli intelligent for å bli rik, eller at jeg uten å være rik, teoretisk sett kan bli intelligent.

Til Dagsavisen sier nemlig Sharif at han støtter Høyre også, men at Siv er søtere enn Erna og at FrP derfor vil få litt mer penger. Han gjør også et poeng av at det etter hans mening ikke er noe forskjell på folk flest og rike næringslivsfolk, og at de har samme interesser.

Det siste utsagnet er nok et eksempel på at «folk flest» og «vanlig folk» må være to forskjellige grupper mennesker.

Øystein Stray Spetalen har en formue på 3,5 milliarder kroner. Tommy Sharif skal ha en formue på over 47 millioner, men betalte bare snaue 354.594 kroner i skatt i fjor.

Skattelette for folk flest?

Stein Erik Hagen vil ifølge Dagsavisen tjene 13 millioner kroner i året på skattelette dersom FrP får makten. Dette vil gi Hagen en seksdobbel gevinst om man tar utgangspunkt i de 2 millionene han ga til Fremskrittspartiet før kommune- og fylkestingsvalget i 2007.

Ut fra stemmeprognosen til FrP er det minst 1/3 av Norges befolkning som tydeligvis er av den oppfattning at det er i deres egen interesse at de rikeste betaler minimalt med skatt. Selvfølgelig kan en si dette stemmer hvis en tror at en sjøl lett havner i denne kategorien. Men jeg vil i den forbindelse komme med en newsflash til alle håpefulle FrP´ere: Det er ikke plass til 1.583.769 Stein Erik Hagen´er i Norge!

Jeg finner sippinga til Hagen ganske smakløs. Jeg ser for meg mannen sittende i sin seilbåt på 142 fot (en av Europas største) og klage over hvor vanskelig politikerne gjør det for ham, mens han teller formuen sin (24 MILLIARDER kroner i 2007). Han føler sikkert som Sharif at han gjør felles sak med kassadamene på Rimi med en årslønn som tilsvarer under 1/400-del av prisen på hans kjære seilbåt Canica. Regnestykket forutsetter selvfølgelig at kassadamen, som har vært med å bygge opp formuen til Hagen, har fått 100 %-stilling!

En oppfordring

Først en presisering til alle Norges Sharif'er, Spetalen'er og Hagen'er:
Dere klager over skattenivået i Norge, dere klager over betingelsene næringslivet har i dette landet og dere klager over fagforeningers makt.

Det er i dette landet, med de betingelsene som har blitt gitt næringslivet, det skattetrykket og med de fagforeningene vi har at dere har blitt rike. Dere er blant de som har behersket nettopp disse rammebetingelsene. Men, det finnes selvfølgelig en sjanse for at dere med hjelp av Siv kan gå fra å være veldig rike til å bli motbydelig rike. (Vel, ved nærmere ettertanke er nok Hagen i sistnevnte gruppe allerede. Hans mål er nok å rykke opp fra 3. til 1. plass som Norges rikeste.)

I et FrP-samfunn finnes óg en reell sjanse for at andre tar over for dere; andre som ikke har klart å manøvrere i dette «restriktive» landet, men som vil få en ny vår hvis en fjerner skatt, regler og fagforeninger. Det er videre ikke sikkert at dere engang hadde kommet i nærheten av hvor dere nå er under et annet regime.

Så min oppfordring til dere rike uten magemål er: Jobb videre, betal skatter og avgifter med glede, slå ring om fagforeningene, og dere får leve lenge (og godt) i landet!

Og vil dere ikke det, så pakk sammen dagligvarene og dekkene deres og flytt til et skatteparadis. Norge er full av andre kjøpmenn som gledelig tar over markedene dere da forlater her i dette Nisselandet. Dessuten hadde det vært spennende å se hvor mye dekk og leverpostei dere vil klare å selge i land vi ikke kan sammenligne oss med. Lykke til!

P.S.

Senere googling på nettet, med funn av ferskere Hagen-nyheter, har avslørt at mannen i det siste har sett seg nødt til å selge seilbåten sin, og har falt ned til 6. plass over Norges rikeste. Det betyr vel da at det nå er 5 andre i Norge som er dyktigere enn ham til å drive butikk i dette redselsfulle landet. Det har ikke lyktes redaksjonen å finne ut om han har fått seg en deltidsstilling på Rimi for å spe på inntekta.

1. MAI

1. mai-feiringa samla medlemmer og venner i Oslo også i år. Startet som vanlig med frokost, utlodding og trylling med Davido for alle unga, og barna deres. Davido brillierte som vanlig! Oppmøtet var kanskje litt lavere en forventet i det fine været. Kanskje muligheten til en oval helg var litt for stor? Etter toget samlet en del av oss igjen og fortsatte det sosiale ut over kvelden.

foto: REGINE GRIMSHEI

Sliterdefinisjonen

– Vi blir stadig flere eldre – og vi lever stadig lengre. Et pensjonssystem som skal være til å stole på i framtiden, må ta hensyn til dette. Samtidig vil regjeringen at de som er slitne og ønsker å gå ved 62 år skal sikres lik god pensjon som i dag. Løsningen som partene har forhandlet seg fram til i samarbeid med regjeringen, er et godt kompromiss. Det sikrer hensynet til sliterne, samtidig bygger vi et pensjonssystem der det lønner seg å arbeide, sa Bjarne Håkon Hanssen i april 2008.

Geir Løkke og Bjørn Tore Egeberg

Hva legger de ulike partiene i «sliterne»? Når de har sikra pensjonen for sliterne, hvem er det egentlig som skal sikres en god pensjon? Vet partiene det?

Disse spørsmålene sendte vi til Rødt, SV, DNA, SP, KrF, Venstre, Høyre og FrP:

I forbindelse med pensjonsforlik og endra AFP, samt mange politikeres ønske om å holde «ikke-slitere» i arbeid fram til pensjonsalder, og gjerne lengre, har vi i vårt yrke et behov av å vite hvordan de politiske partiene definerer slitere. Håper dere kan hjelpe meg med dette.

- Ser Deres parti på «slitere» som en individuell definisjon eller siktes det på hele yrkesgrupper?

- Hvis jeg som heismontør får problemer med rygg og skuldre før fylte 62 år, håper jeg at jeg kommer under sliterdefinisjonen. Men hvis jeg får problemer først ved en alder av 65, er jeg da ikke sliter før fylte 65? I så tilfelle; defineres man ikke som sliter før man faktisk er utslitt?

- Hvordan ser Deres parti på at de som har slitt ut kroppen sin før pensjonsalderen får mindre pensjon senere i livet hvis de ikke klarer å stå i jobb enn de som er så heldig at helsa holder ut til fylte 67?

Svar fikk vi fra
Rødt, DNA, SP, FrP og KrF.

DNA

Det finnes nok ingen klar definisjon av hvem som er «slitere». Derfor har det vært viktig for oss at alle arbeidstakere kan ta ut pensjon fra 62 år i den nye pensjonsordningen. Mens dette tidligere har vært forbeholdt noen, vil nå alle kunne det. Det gjøres ikke forskjell på «slitere» og andre. Samtidig er vi opptatt av at det skal lønne seg å arbeide. Derfor får du høyere pensjon årlig i de resterende år om du står lengre enn arbeid. Da har du jo også betalt inn mer. ■■

DNA er her klare på at de ikke har definert «slitere». Samtidig forsvarer de at de som ikke klarer å stå i arbeid til 67 eller for den saks skyld 70 får mindre pensjon når den tiden kommer. Dette fordi sliterne da har betalt inn til statskassen for få år når de går av med tidligpensjon (å gå av før 67 heter ikke lenger AFP). Det er interessant at DNA sier at alle arbeidstakere kan ta ut pensjon fra 62 år i den nye pensjonsordningen. Dette er blank løgn. Arbeidere i bedrifter uten tariffavtale må ha tjent mer enn 350 000,- hvert år i 40 år for å kunne gå av ved 62. Vi kjenner mange som har tjent mindre enn det. Det kreves ikke så høy inntekt for arbeidere i bedrifter med tariffavtale, men her er det også mange i lavlønnsyrker som ikke vil ha lov til å gå av ved 62.

SP

Du tek opp eit viktig tema som mange er opptatt av.

AFP-ordninga vert vidareført som ein rett til å ta ut tidlegpensjon for dei gruppene som har slike ordningar knytt til sine tariffavtalar. Vi meiner derfor det ikkje rett å seie at AFP er ein rett for «sliterane» åleine – ei heller at alle «slitarar» er omfatta av AFP.

Forskjellen mellom AFP-ordningane vi har hatt og dei som no kjem, er at begrensningane til å fortsette i inntektsgjevande arbeid vert fjerna. AFP vert såleis meir å sjå som uttak av ei opparbeidd sparing til pensjon der arbeidstakar, arbeidsgjevar og staten deler rekninga.

Vil for øvrig legge til at Senterpartiet har vore opptekne av at statens store økonomiske bidrag til AFP skal gjelde tilsvarande for dei 6-700 000 i privat sektor som fell utanfor. Dette har vi så langt ikkje lukkast å få gjennomslag for.

Ta gjerne kontakt igjen dersom du skulle ha ytterligare spørsmål og/eller kommentarar til Senterpartiet sin politikk. ■■

SP har ikke satt seg inn i det de har vært med på å vedta. Det de skriver om AFP-ordninga er feil. Den nye AFP-ordninga gir en tilleggspensjon til alle som har tariffavtaler, uansett om du er en taxisjåfør som går av ved 62 eller om du er professor som går av ved 69. Men det er riktig som SP skriver at det ikke er sånn at alle «slitarar» er omfatta av AFP.

KrF

Begrepet «sliter» er ikke entydig definert, ei heller i KrFs partiprogram. Når begrepet er brukt i forbindelse med pensjonsreformen er det generelt tenkt på yrkesgrupper som starter tidlig i yrkeslivet og derfor har en lang yrkeskarriere bak seg ved fylte 62 år.

Innad i disse yrkesgruppene vil det, som du peker på være store individuelle forskjeller. Mange vil være friske og sterke, og med både lyst og anledning til å arbeide videre og tjene opp ytterligere pensjonsrettigheter etter fylte 62 år. Andre vil ønske å slippe unna et krevende yrkesliv. Det vil nødvendigvis være en individuell vurdering fra den enkelte. Hensikten med pensjonsreformen er både å stimulere til å stå lengre i arbeid, samtidig som de som ikke orker mer, og som allerede har et langt yrkesliv bak seg (evt. også i kombinasjon med ulønnede omsorgsoppgaver som gir pensjonsopptjening), får en reell økonomisk mulighet til å velge tidligpensjon framfor fortsatt arbeid. ■■

Slik vi leser dette mener KrF at sliterbenevnelsen er ment individuelt, for folk i utsatte yrker; altså en kombinasjon. Videre gir de ikke svar på hva de synes om at de utslitte får lavere pensjon enn de uutslitte når de når reel pensjonsalder.

KrF påstår også at de som ikke orker mer ved 62 år, og allerede har et langt yrkesliv bak seg får en reell økonomisk mulighet til å velge tidligpensjon. De påstår ikke at dette gjelder alle som har et langt yrkesliv bak seg, men de hadde stått fram med større troverdighet hvis de hadde lagt til at arbeidere uten tariffavtale må ha tjent over 350 000,- for å ha lov til å gå av.

Rødt

Rødt ser alt pratet om «sliterne» som et knep for å dra oppmerksomheten bort fra pensjonsranet. Ved hjelp av å snakke om "sliterne" skaper AP et inntrykk av at sliterne skjermes, hvis det blir kutta i pensjonsutbetalingene. Virkeligheten er motsatt. At det er de som går av ved 62 som rammes hardest av pensjonsranet.

I den grad Rødt har snakka om «sliterne» så gjelder det folk som sliter seg ut i jobben. Det kan både være yrkesgrupper og enkeltpersoner.

Heismontører er slitere. Det er et av de yrkene hvor bare de aller staeste og sterkeste klarer å stå i jobb til 67.

Det er urettferdig at de som har slitt ut kroppen før pensjonsalderen taper mye på pensjonsreformen, mens de fleste professorer, prester og funksjonærer kan tjene på den. Rødt går inn for en ny, solidarisk pensjonsreform, der retten til å gå av med AFP ved 62 år vinnes tilbake. ■■

Rødt ønsker tydeligvis at vi skal fortsette med den AFP-ordningen vi har. I motsetning til de andre partiene definerer de slitere på en klar måte, som er mer i tråd med det en automatisk forbinder med ordet. Dette klarer Rødt, til tross for at de ser på bruken av ordet som en tåkelegging. De ser også at dette er en reform, faktisk for «ikke-slitere», ikke for «slitere»

FrP

Hvordan definerer FrP sliterne?
For å kunne gi et godt svar på dette vil det være viktig å se litt tilbake på begrunnelsen for innføringen av AFP. AFP ble opprinnelig opprettet for sliterne i arbeidslivet; de som var for friske til å få uføretrygd, men for slitne til å kunne fortsette i arbeidslivet. FrP legger dette til grunn i sin definisjon når det gjelder slitere. FrP vil videre understreke at det vil være viktig at AFP ikke blir en allmen tidligpensjon ved fylte 62 år. Gjør oppmerksom på at dette svaret baseres på dagens AFP ordning, altså ikke den nye AFP som ble vedtatt i lønnsoppgjøret for privat sektor i 2008.

Hvordan ser Frp på at de som har slitt ut kroppen sin før pensjonsalderen får mindre pensjon senere i livet hvis de ikke klarer å stå i jobb enn de som er så heldig at helsa holder ut til fylte 67?
Svar: Gjør oppmerksom på at dette spørsmålet baserer seg på ny AFP-ordning, fremforhandlet i lønnsoppgjøret i fjor. FrP har som det eneste partiet på Stortinget gått i mot pensjonsreformen og ny alderspensjon i folketrygden. Dette innebærer at vi i stede beholder dagens pensjonssystem med enkelte endringer. Dette innebærer at FrP har gått i mot levealderjustering, de nye reguleringsprinsippene for pensjon ved utbetaling (lønnsutviklingen fratrukket et faktor fradrag på 0,75 pst - FrP vil at pensjonene skal reguleres ihht. lønnsutviklingen), Svaret på ditt spørsmål blir derfor at FrP tar sterk avstand fra et slikt system.

Jeg vil videre understreke at FrP har vedtatt på sitt landsmøte i 2008 følgende hovedprinsippper for AFP, forutsetningen er at Stortingsflertallet vedtar ny AFP-ordning:
Landsmøtet i Fremskrittspartiet mener at statens oppgave er å sørge for gode, generelle velferdsordninger, og at disse skal vedtas av Stortinget, ikke i lønnsoppgjør. Fremskrittspartiet vil derfor invitere de øvrige ikke – sosialistiske partiene på Stortinget til å støtte opp om en sliterpensjon som innholder følgende hovedegenskaper:

- At ordningen skal bygge på den opprinnelige intensjonen ved at den ivaretar sliterne.
- At ordningen, med statens bidrag, utvides til også å omhandle de som ikke er bundet av en tariffavtale.
- At man ikke kan kombinere AFP/sliterpensjon og arbeid. Det opprettholdes derfor et toleransebeløp på hvor mye man kan tjene. Inntekt utover dette beløpet medfører avkorting av AFP/sliter-tillegget.

Håper dette var svar på dine spørsmål. ■■

FrP er altså mot dagens ordning med at alle med tariffavtale kan gå av med AFP ved 62 år. De som skal få lov til å gå av ved 62 er bare de som er for friske til å få uføretrygd, men for slitne til å kunne fortsette i arbeidslivet. Svaret etterlater et stort spørsmål: Hvem skal godkjenne at du er for sliten til å fortsette i arbeidslivet? Er det NAV eller legen eller vil FrP opprette en AFP-nemnd som skal bestemme om du får lov til å gå av?

Men om du først kommer gjennom nåløyet, så er det godt å se at FrP er mot pensjonsreformen, og mot flere av kuttene som er vedtatt.

Det finnes to skoler når det gjelder å løse problemet med at folk går av med tidligpensjon.

1. Straff de utslitte økonomisk.
2. Prøv å unngå at folk blir utslitte, og gi de som allikevel blir det en anstendig alderdom.

Hvordan unngå at folk blir utslitt? Nøkkelord her kan jo være gode arbeidsforhold, kamp mot liberalisering og hyper-effektivisering, og 6-timersdagen.

I svarene vi fikk fra partiene på Stortinget er det ikke snakk om at de som er i ferd med å bli utslitt ved fylte 62 år skal få en pensjon som er like god som hvis du hadde stått i jobb til 67. Altså: Er du i faresonen, men ennå ikke utslitt, skal du oppmuntres til å fortsette i arbeid. Jobb til du er utslitt, da er det greit at du går av, men går du av for tidlig i forhold til partienes idealpensjonist, så får du lav pensjon livet ut. Kanskje blir du også minstepensjonist.
Dette viser at vi helt klart bør skifte ut benevnelsen «slitere» med «utslitte»! Og AFP (Avtalefestet pensjon) bør skiftes ut med TMFH (Tilleggspensjon, mest for høytlønte)

Det blir jo ofte fokusert på frivillighet. Men folk blir vel ikke frivillig utslitt? Og i og med at du får lavere pensjon seinere hvis du velger tidligpensjon så er det ikke sikkert at alle ser seg råd til å unngå å starte pensjonstilværelsen utslitt.

Det er også ønsket at du jobber helt til du er 70, så her er oppskriften Stortinget har for en gjennomsnittlig heismontør: Når du blir 62 år, og rygg og skuldre begynner å skrante, biter du tenna sammen og jobber videre til du er 70 år. Da kan du lene deg tilbake og nyte de siste 9 årene før du leverer inn tøffla, mens du knasker smertestillende.

Forventa levealder i Norge er 79 år for menn, men folk på for eksempel østkanten i Oslo lever kortere enn folk på vestkanten. De som ikke oppnår 70 år kan risikere å skylde et par år med arbeid når de står foran St. Peter. Dette kan sees som trygdesvindel og du blir nok da henvist til varmere strøk, din latsabb. Lykke til og fortsatt god sommer!

Hvem står bak forslagene i den nye plan- og bygningsloven?

Tor Sundby

Etter å skummet igjennom høringsnotatet til Teknisk forskrift til plan- og bygningsloven (TEK) sitter jeg igjen med mange spørsmål, som for eksempel nivået på heiskunnskapen til departementets rådgivere. Jeg nekter å tro at dette har vært rådgivere hos BE eller Kontrollrådet for heis; disse kan så mye mer om løfteinnretninger enn de selvmotsigelser som står i høringsforslaget!

Regjeringen reklamerte raskt at den nye plan- og bygningsloven først og fremst skulle ivareta de funksjonshemmetes rettighet til å kunne bevege seg slik vi såkalte normale tar for gitt; både utendørs og innendørs.

Ingen er uenig med intensjonen i loven, men så er det tydelig at noen har funnet ut at blir kostbart å gjennomføre en universell utforming som sidestiller en funksjonshemmet med oss «normale», og dermed innfører en ganske enkelt nye definisjoner som bl.a. tilgjengelighet og lavfartsheis!

Dermed kan en benytte seg av enklere, men dårligere løsninger enn om en skulle brukt kravene til universell utforming.

Jeg er redd for at vi får en «oppblomstring» av løfteplattformer som de funksjonshemmete må bruke, og det er etter min mening en alvorlig diskriminering overfor de funksjonshemmete!

En lavfartsheis er en løfteplattform i henhold til Maskindirektivet og kan benyttes istedenfor heis i bygninger med få boenheter og i kontorbygninger med liten persontrafikk. Det forutsetter også allmenn tilgang til denne løfteplattformen, altså at alle skal kunne bruke den!

En av begrunnelsene for å innføre begrepet lavfartsheis er at det hevdes at en ny europeisk standard for lavfartsheis er under bearbeidelse. Det er nok riktig at det arbeides med å få «billige» heiser i Europa, men uenigheten er så stor at det kan ta lang tid før en får dette til. Inntil da er det helt unødvendig for Norge å innføre begrepet lavfartsheis!

Men blir begrepet stående i forskriften, er jeg ikke i tvil om at advokatene får mye å gjøre! Da er det betimelig å spørre hvem som har vært departementets «rådgiverne» ved innføringen av dette begrepet, for her skal det bli konflikter om forslaget settes ut i livet!

Jeg må innrømme at jeg selv er litt usikker når en først sier at forutsetningen for å montere lavfartsheis er at det er allmenn tilgang til løfteplattformen, for i neste setning si at det ikke er åpnet for bruk i byggverk for publikum! Men jeg merker jo meg at det brukes begrepene bygning og byggverk. Hva som er forskjellen vet jeg ikke, men kanskje det ligger noe her?

Jeg skal ikke gå i detaljer om hele høringsforslaget, det kommer både heisbransjen og EL&IT-forbundet til å gjøre. Jeg stiller bare spørsmål om hvordan den nye loven med forskrifter og veileding vil bety rent praktisk for brukerne?

Må en funksjonshemmet være nødt til å bruke juridisk hjelp for å kreve det de tror er deres rettigheter? Dessuten bør en helst ikke trenge sykebåre, for kravet om at et byggverk med 3 eller flere etasjer skal ha båreheis gjelder ikke om en installerer en lavfartsheis!

Til slutt vil jeg si at ikke alt i den nye loven er negativt, problemet er at lovparagrafene er så utydelige at tilsynsmyndigheten (BE) vil få en nærmest umulig oppgave!

Medlemsdebatt om Palestina

Geir Løkke

Foreninga har vært engasjert i solidaritetsarbeid med Palestina i mange år. De seks siste årsmøtene har til sammen bevilga 25 000,- til dette arbeidet, og styret og AU har fulgt opp med bevilgninger til solidaritetsorganisasjonene. I styret har det i den siste tiden vært diskutert hvor mye foreninga skal være engasjert i dette arbeidet. For å få en bred behandling fram mot halvårsmøtet startet vi med en medlemsmøtedebatt om Palestina i Oslo 2. juni.

Innledere var:
- Peder Martin Lysestøl, forfatter
- Kristian Norheim, leder for FrPs internasjonale sekretariat. (Vi prøvde først å få noen fra KrF til å stille, men de takket nei.)

Det ble en bred debatt. Israels rett til å forsvare seg, opp mot palestinernes samme rett, var sentrale punkter, både fra innledernes side og i plenumsdebatten etterpå. Undertegnede var ikke imponert over FrPs viktigste syn på mulig løsning; at en skulle se bort fra historien og starte fra «scratch». Israelerne bruker faktisk det at romerne drev jødene på flukt fra Palestina for 2.000 år siden som grunn til å overta Palestina. Kristian Norheim, om enn ufrivillig, fjerner der-

Kristian Norheim, leder for FrPs internasjonale sekretariat, Peder Martin Lysestøl, forfatter

med israelernes viktigste argument for sin okkupasjon, men debatten viste tydelig at det bare var palestinernes historie som ikke skulle være med i kabalen.

I etterkant kan en kanskje si at det ikke var lurt å ha en med politiske grunner for støtte til Israel som debattant.

Til slutt vil jeg komme med noen bevingede ord fra Haakon Lie, som var en av pådriverne til oppstarten av Israels venners stortingsgruppe på starten av 1960-tallet og som uttalte at han *«til siste hjerteslag»* vil forbli en venn av staten Israel og det jødiske folket:

«Jeg og andre venner av Israel glemte altfor lenge at palestinerne også var mennesker...», «...det er umulig i dag å være ukritisk tilhenger av den israelske regjeringens politikk, i hvert fall hvis man ikke er religiøs fundamentalist. Og det blir jeg jo aldri...»

Med 16 stortingsrepresentanter fra FrP og 9 fra KrF som medlemmer av Israels venner de siste 5 årene, er det tvilsomt at hans utsagn faller i god jord der i gården.

ACCESS konkurs

Geir Løkke

Access Spesialheiser AS gikk i konkurs 9. juli. Styreleder Dagfinn Nyborg fortalte til Hamar arbeiderblad at det ligger forskjellige årsaker til grunn for konkursen i Access, der i blant finanskrisa. Men vi veit at firmaet ikke bare har gått bra de siste åra, og med 4 ½ i sjakta og 7 på kontoret så kan det jo hende at Access var litt mer sårbar enn andre firmaer i bransjen.

Ikke for å forsvare finanskrisa, men vi veit ikke om noen andre aktører innen Heis som har de samme problemene, så vi er kanskje ikke helt der som bransje.

Firmaet hadde 3 montører som er organisert hos oss. Av disse veit vi i skrivende stund om 1 som har fått arbeid i Euro-Heis og 1 (sammen med 3 andre fra Access) som har fått jobb i Elevator as, som nå starter egen Østfold-avdeling.

Et siste medlem i Hamar har etter det vi veit ikke fått jobb ennå. Hvem som tar over porteføljen vet vi heller ikke noe om, men vi synes vel at de som får den har et spesielt ansvar ovenfor de arbeidsløse ansatte.

Firmaene AccessVital (hjelpemidler for funksjonshemmete som rullator, trappeheiser m.m.) og Access Dørautomatikk fortsetter som før.

Olje – og anleggsk

Av Rolf-Edvard Paulsen, Schindler Stahl Heis, tillitsvalgt HMF

Olje- og anleggs-konferansen 2009 i regi av Olje & Anleggsutvalget (O&A), ble arrangert 3.-5. juni i Stavanger.

Målgruppen for konferansen er tillitsvalgte innen Landsoverenskomsten for elektrofag fra forskjellige distrikt i landet. Olje & Anleggsutvalget fungerer som støttespiller til EL & IT Forbundets tillitsvalgte, og er aktivt frem til nytt valg på Landstariffkonferansen.

Årets tema: Olje- og anleggsutvalgets tariffpolitiske beretning. Tariffoppgjøret 2010 – aktuelle utfordringer. Petroleumsvirksomhet i nordområdene. Ny kontraktsfilosofi i StatoilHydro – utfordringer. Ny LO-koordinerende ordning i StatoilHydro. Erfaring med arbeid over nordiske landegrenser.

På konferansen deltok representanter fra forbundet sentralt, og foruten representanter fra O&A, hovedsakelig representanter fra distriktene Rogaland, Hordaland/Sogn og Fjordane. De fleste distrikt er representert. Blant inviterte gjester finner vi Ronald Rooth (pensjonist), Inger Hoff (Industri og Energi, LOs Olje og Gassutvalg), Dag Odnes (LO) og Arne Larsen-Fløisvig (Næringspolitisk avd., LO). Eksterne innledere var Audun Lysbakken (SV), Terje Aasland (AP), Kjell Kristoffersen (StatoilHydro), Dag Unnar Mongstad (IE tillitsvalgt, StatoilHydro) og Ole Tue Hansen (Dansk El-forbund).

Olje- og anleggsutvalgets tariffpolitiske beretning

Trond Løvstakken, leder fra O&A (forbundssekretær), gikk gjennom status på aktuell aktivitets- og handlingsplan, de forskjellige arbeidstidsordningene, tarifftvister og lønnsutvikling for perioden 2002-2009. Han refererte videre til hvilke aktiviteter som har vært mest fremtredende det siste året. Her kan nevnes sosial dumping på store utbygginger, oppfølging av allmenngjøringsvedtaket, vedlikehold og ivaretakelse av retningslinjer for rotasjonsordninger, samt innleie fra utlandet og aktiviteter knyttet til tiltredelsesavtaler (for blant annet danske elektrikere). Det kan også nevnes at det er viktig for medlemmene offshore å få fast 14-28 rotasjon for offshoreoppdrag ved neste tariff 2010. I denne sammenhengen kan det presiseres at Aibel har fått i havn en 14-21 rotasjon på Melkøya, som er landbasert utbygging i Hammerfest for Snøhvit feltet. Alle underentrepenører til Aibel som har arbeid ved Snøhvit-prosjektet vil dermed kunne få tilsvarende rotasjonsordning. Dette blir sett på som en seier og en etterlengtet rotasjonsordning for landbasert virksomhet. Forhåpentligvis kan det også bli praksis ved fremtidige store utbygginger.

Tariffoppgjøret 2010: Innledning av Jan Aasamoen fra EL&IT

Jan Aasamoen innledet sin presentasjon med å påpeke hvor viktig det er å få en rød/grønn regjering ved valget til høsten. Ved et eventuelt skifte av regjering vil vi få større problem med sosial dumping, reversering av arbeidsmiljøloven, allmenngjøring av tariffavtaler og flere midlertidig ansettelser. Den kommende landstariffkonferansen i Stavanger i oktober blir svært viktig i så henseende. Finanskrisen så langt kan tyde på at finansnæringen har mulighet til å komme raskt på fote igjen mot oppgangstid. Arbeidsmarkedet på sin side vil nok merke lengre vedvarende nedgangstid, og det er viktig og sette inn tiltak for å begrense dette. Leverandører til oljeselskapet StatoilHydro opplever krav om reduksjon i timerater på opptil 25 %. Det er fare for at utbyggingsprosjekter i offshoreindustrien vil bli utsatt. Elektrobransjen har en fase-forskyvning i forhold til byggfagene, og derfor vil denne bransjen først merke nedgangstidene i 2010, noe som også er gjeldende for heis. Vi må forvente opp mot 115000 arbeidsledige i Norge denne perioden. Det er også fare for at bedriftene vil opprettholde permitteringer lenger en nødvendig pga. vegring for å ta inn igjen arbeidskraft.

Aasamoen mener at tariffoppgjøret 2010 vil bli et forbundsvist oppgjør siden vi hadde et samordnet oppgjør i 2008. Den økonomiske rammen vil prege oppgjøret, og spillerommet for å få gjennom store endringer vil bli mindre.

Trond Løvstakken bekreftet disse påstandene, men mente det kan oppstå et behov for samordnet oppgjør hvis vi får en FRP/Høyre regjering.

Etter innlegget var det gruppearbeid for å få en pekepinn på hva medlemmene ønsker å vektlegge ved oppgjøret 2010 innen offshore næringen. Følgende saker ble diskutert:

1: Arbeidstidsordninger på land, herunder reise til fra anlegget, reduksjon av arbeidstid
2: Øke bruken av Produktivitetsavtalene Onshore og Skip (PAO og PAS)
3: Få innført 14-28 offshore, med/uten kompensasjon
4: Offshorelønn, øke ved hjelp av ulike virkemiddel
5: Andre krav.

Det var konstruktive debatter i gruppene. I min gruppe fortalte jeg om bl.a. ordningene vi praktiserer for heis med hensyn til rullerende permitteringer i nedgangstider rotasjonsordningen ved offshorearbeid. Vi har snittberegning på 33,6 timer uke ved offshorearbeid og betalt reisetid ved utenbysarbeid. Heis har prosentsatsen for offshore fastsatt fra servicelønnen. Vi har ikke egen grunnlønnssats slik som elektrikerne har i sin §3A.

onferansen 2009

Rolf-Edvard Paulsen og Terje Fjeldstad

Ved oppsummeringen etter gruppearbeidene kan en se at de fleste ønsker rotasjonsordning 14/28 med full kompensasjon, slik det er for Statoil-Hydro-ansatte. Punkter en må få inn i LOK (Landsoverenskomsten) er:

- Styrke forhandlingsrett på pensjon.
- Sentrale bestemmelser fra AML (Arbeidsmiljøloven).
- Bestemmelser i forhold til midlertidig ansettelser og stillingsvern.
- Grunnlønnssats § 3A for offshore må økes betraktelig.
- Redusert ukentlig arbeidstid ved rotasjonsordninger på land til 33,6 timer uke (snittberegning), som samtidig vil øke muligheten for 14/28 for offshore arbeid.
- Betalt reisetid til/fra anlegg
- Fjerne arbeidstidsordninger på 4/3,12/9 10/11.
- Rotasjon på 12/16 og 14/21 rotasjon er levelig.

Fra debatten som fulgte kan det nevnes at landet blir overøst med EU-direktiv uavhengig av regjering (Tjenestedirektiv og Vikar- direktivet). Vi ser at krefter i samfunnet vil bruke krisebildet til å endre samfunnet slik at våre vilkår blir redusert. Kan dette medføre at allmenngjøringen faller i 2010 ved ny regjering?? Maktforholdet i arbeidslivet er forskjøvet i krisetider, og taper vi valget har vi i stor grad tapt vår egen fremtid. Oljeselskapene vil redusere utgiftene med 20 -25 % fra leveranseindustrien. Vil dette medføre at utenlandsk arbeidskraft på dårligere vilkår fortrenger norsk arbeidskraft? Det er viktig at denne debatten må føres videre før Landstariffkonferansen i høst vedtar prioriteringer for neste års tariffoppgjør.

Jan Berndtsson fra Sverige refererer at vilkårene for de svakeste er betydelig forverret i Sverige etter sist regjeringsskifte, og oppfordret oss alle til å tenke på dette før valget til høsten.

Petroleumsvirksomhet i nordområdene

Som neste punkt på programmet startet vi med å se filmen «Arven etter Exxon Valdes», om miljøkatastrofen i Alaska etter en grunnstøting med påfølgende utslipp i sårbart område. Vi fikk innblikk i hvordan oljeselskapets makt blir brukt til å trenere og anke et erstatningssøksmål etter denne katastrofen.

Deretter var det innledning ved Audun Lysbakken fra SV og Terje Aasland fra AP.

Lysbakken hevdet at utvinning av olje i nord først og fremst er et veivalg om hva vi skal leve av i fremtida. Vi vet at oljen kommer til og ta slutt en gang og spørsmålet er hvordan vi skal opprettholde arbeidsplasser innenfor denne industrien. Dette kan gjøres ved å fase inn annet næringsvirksomhet. Et eksempel er understell til vindmøller til

havs der kompetansen er hentet fra understell til plattformer. Aker Verdal produserer bl.a slike for tysk energiselskap. Områdene i nord er ekstremt sårbare miljømessig, noe som er argument for ikke å åpne for olje- og gassproduksjon. Vi har et viktig klimaansvar i Norge, og endringene går mye fortere enn antatt. Vår plikt er å øke innsatsen innenfor fornybar energi, god næringspolitikk er god klimapolitikk. Her har fagbevegelsen og miljøbevegelsen felles interesser.

Aasland sa i sin innledning at vannkraft også har vært omdiskutert, men utbygging har ført med seg en rekke industri og bidratt til at vi er en rik nasjon. Vi har den fremste teknologien innenfor solceller som vi ikke hadde fått uten resurser fra oljeindustrien. Vi må utvikle nye industrier parallelt, ikke bytte fra den ene til den andre. Mye kraft i Europa kommer fra kull, atomenergi og gass. Beste alternativ er gass og Europa vil være avhengig av vår gass i fremtiden. Forvaltningsplan for nordområdene utarbeides og i 2010 skal en ta stilling til Lofoten og Vesterålen. Planen skal være økosystembasert, der vi tar vare på de ressursene som er i de forskjellige områdene. Vi kan ikke etabler oljeindustri dersom dette går utover fiskerinæringen, men dette kan vi klare å løse. Det er noen problemer med havvindmøller som skaper komplikasjoner for fiskeindustrien til havs samt fugleliv, men dette er noe som må kunne kombineres. Det vil ikke være klokt å si bastant nei til enkeltområder. Forvaltningsplanen må lages slik at de forskjellige næringer ivaretas, og vi vil da kunne åpne nordområdene for oljeleting. Siden Russland er en aktiv aktør i disse områdene må vi være tilstede og sette krav til oljeindustrien.

Under debatten som fulgte ga de fleste innlederne støtte til AP-representantens syn. Industrien ønsker utbygging i nord. Det er også viktig med satsing på teknologiutvikling og engasjement innenfor dette området og vi trenger langsiktig investeringer utover en valgperiode.

I sin oppsummering sa Lysbakken at miljøhensynet står sterkt blant befolkningen i nord også. Det gjenstår å se om industrien vil få mange flere arbeidsplasser ved eventuell utbygging. Aasland på sin side presiserte at det er viktig å opprettholde verdiskapningen. Arbeidet med forvaltningsplanen vil også begrense muligheter for ulykker. Regjeringen har endret formålsparagrafen til StatoilHydro fra oljeselskap til energiselskap. StatoilHydro har mye makt i dag, og dermed er det viktig at myndighetene setter betingelser og miljøkrav.

Ny kontraktsfilosofi i StatoilHydro – utfordringer

Kjell Kristoffersen fra StatoilHydro, (Vice President i kontraktsavdeling for vedlikehold) snakket om viktigheten av kontraktstyring i sitt innlegg. Rammebetingelsene forandrer seg med oljepris, kostnadsinflasjon, investeringsnivå og tilgang til kapital. Vi har kjøpt og bygget med oljepris på 150 dollar pr. fat (inntektssiden). Nå er oljeprisen overkant av 60 dollar.

Statoil har 40 prosjekt under bygging og 9 som står under endelig beslutning. Statoil ønsker seg et mangfoldig marked med konkurransevillige aktører og samarbeid mellom komplementære aktører. Allianser godtas, men en av alliansepartnerne skal være avtalepart. StatoilHydro har mange prosjekter på gang og det er behov for reduserte kostnader (oljepris), samtidig må også kvaliteten fra leverandører forbedres. Det jobbes med reforhandling av rammeavtaler, og tildeling vil foregå i 2010.

Under debatten som fulgte ble det bl.a. påpekt at politikken som oljeselskapene førte i forrige nedgangstid resulterte i at ungdommen søkte seg vekk fra industrien pga negativ omtale. Leverandørindustrien måtte øke lønninger for å beholde personell. Det kom også forespørsel fra salen om StatoilHydro vil hente flere utenlandske aktører for å få konkurranse, uten at en her fikk klare svar fra Kristoffersen. Måten en får kvalitet på er med leverandører som har mulighet til å utvikle seg over tid. Hvordan ser selskapet for seg en kvalitetsheving når en skal gjøre dette med kostnadskutt og få fler utenlandske aktører på markedet? Det er etter hvert et klart skille mellom lønn til operatøransatte(StatoilHydro) og leverandørindustrien. StatoilHydro sine kontrakter gjør at underleverandører ikke ser rom for å ha faste ansatte, og selskapet setter bort arbeid som i praksis utføres av vikarbyrå. Har ikke selskapet som er bygget opp av norske folk et moralsk ansvar for å ivareta arbeidsplassene på en bedre måte?

Under oppsummering hevdet Kristoffersen at selskapet er forpliktet til å sørge for konkurranse, men selvsagt med den rette kvalitet. Konkurranse er sunt og bra, men kan selvsagt medføre negative konsekvenser. Kostnader må hele tiden sjekkes. StatoilHydro er børsnotert, og må derfor drive i forhold til det. Det er likevel slik at selskapet er klar over det omdømmet som vil komme dersom de til enhver tid velger lavest pris. Vi fikk med andre ord ikke så mange kronkrete svar fra Kjell Kristoffersen. Det blir spennende og se utviklingen fremover på norsk sokkel.

Sosial kveldsutflukt

På kvelden var vi på utflukt til «Flor og Fjære», på en frodig øy utenfor Stavanger. Her var det en rikholdig botanisk flora og deilig mat presentert av

en humoristisk nederlandsk kjøkkensjef. Vi hadde en hyggelig aften. Under middagen snakket vi med dansken Ole Thue Hansen (Forbundssekretær DEF). Han fortalte at i Danmark er heismontørene som driver med elektrisk i sjakta organisert hos DEF, søsterorganisasjon til EL&IT. De heismontørene som driver med mekanisk er organiser i Jern og metall. Danske heismontører er derfor nokså jevnt fordelt mellom de to forbundene.

Erfaring med arbeid over nordiske landegrenser

Neste sak på konferansen omhandlet Dansk EL-forbund (DEF) sine erfaringer fra egne medlemmer som arbeider midlertidig i Norge. Ole Tue Hansen fra DEF holdt innlegget.

Thue Hansen påpekte at det er viktig at tiltredelsesavtaler blir praktisert, dette for at ikke dansker skal gå på dårligere vilkår. Alle tilleggsavtaler til LOK skal følges, samt prosjektavtaler og dansk ferielov. Etter 1. rotasjon i Norge betales lønn inntil rotasjonens avslutning. Dansk overenskomst er gjeldende for pensjon. Det kan være et problem at folk ikke kjenner tiltredelsesavtalen, og reiser på arbeid i Norge på dårligere vilkår enn de har krav på. Hansen nevnte at de sliter med enkelte bedrifter som har oppdrag i Norge, eksempelvis Scan Con, Sencon, Globel, EU Montage og Helland Service. DEF har også problemer med arbeid på festningstunellen i Oslo som Otera har, med innleide fra Globel.

Det må også nevnes her at Aibel AS og DEF har et godt samarbeid, jmf. Melkøya-utbyggingen. DEF har laget en «hvitliste» på sine nettsider med navn på bedrifter som har sakene sine i orden, og som bør benyttes ved innleie fra Danmark.

Ny LO-Koordinerende ordning i StatoilHydro.

På konferansens siste dag gikk vi gjennom den nye LO-koordinerende ordningen i StatoilHydro. Dag Unnar Mongstad (IE tillitsvalgt Statoilhydro) holdt innledning. Avtalen ble revidert februar i år. Intensjonen er at ordningen skal dekke hele StatoilHydro's område i Nordsjøen. Arbeidsområde er medlemspleie, verving og styrke samarbeidet mellom LO-forbundene. Kravet er at LO-koordinerende skal ha 90 % arbeidstid ute på sokkelen. Det er viktig og få ut informasjon slik at LO- Koordinerende kan bli brukt der ute. En bør også jobbe for å få tilsvarende ordning på sørfeltene i fremtiden (BP, Phillips). Det er også et problem at medlemmer melder seg over i andre forbund pga. uvitenhet og for lite info.

Kai Christoffersen orienterte om praktiske erfaringer og hvordan en kan møte kommende utfordringer. Han jobber som koordinerende på sokkelen.

Oppsummering

Vi to som var fra heis, Rolf-E. Paulsen og Terje Fjeldstad fra HMF, var begge enige om at konferansen var lærerik og belyste mange problemstillinger som er aktuelle og vil dukke opp i fremtiden. Det er ikke så ofte vi fra heis er i et forum som omhandler offshoreindustrien, så det var derfor lærerikt for oss å få følge debattene. Vi fikk også innblikk i hvilke krav og problemer medlemmene fra EL&IT har på store utbygginger ved landprosjekter.

I selskapene Schindler Stahl Heiser og Heis-Tek har vi fått forespørsel om reduksjon på timerater fra StatoilHydro med 20-25 %.

Virkeligheten er også slik at Heis-Tek har fått tildelt et betydelig antall servicekontrakter de siste årene. Dette er kontrakter som var i Schindler Stahl Heiser sin portefølje. Det er sundt med flere aktører innen heis offshore, men det er synd at bedriftene ikke konkurrerer på like vilkår. Med dette mener jeg at vi i Schindler Stahl Heiser følger rotasjonsordning ihht. den nye offshoreavtalen i overenskomsten. Denne arbeidet vi med i syv år og måtte ta en kamp om før vi fikk den implementert i 2002. Ansatte i Heis-Tek følger denne avtalen når det gjelder lønn, men har ikke fastsatte friperioder (rotasjon). De praktiserer heller ikke med overtidsbetaling utover offshoreårsverk, og avregning på timer. Disse faktorene er medvirkende til at Heis-Tek kan bruke en annen timepris ovenfor oljeselskapene en Schindler Stahl Heiser, noe jeg mener er konkurranse på ulike vilkår. Siden Heis-Tek bare har et fåtall organisert, har vi en jobb og gjøre for å belyse hvilke forskjeller i arbeidsvilkår vi har i disse bedriftene innen offshorearbeid. Hvis denne utviklingen fortsetter vil man på sikt undergrave de rettigheten vi har opparbeidet oss. Spørsmålet er da er om vi ønsker en slik utvikling?

Likeverd for arabere og jøder i Israel

Dov Khenin

Under følger et intervju med Dov Khenin. Han er en av de mest kjente profilene i freds-bevegelsen i Israel. Han er valgt inn i Knesset for Hadash, en samarbeidsliste for demokrati, fred og likhet.

Hadash: (الجبهه الدمقراطية للسلام والمساواة / החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון)

Bjørn Tore Egeberg

Hadash legger stor vekt på å være en organisasjon der både arabere og jøder deltar aktivt. Dette høres ikke så spesielt ut for oss, men organisasjonen hevder å være den eneste i Israel som åpner for dette. Alle andre er enten jødiske eller arabiske organisasjoner. I sitt fredsarbeid legger de stor vekt på å arbeide for likhet mellom jøder og arabere. De mener at det aldri kan bli fred så lenge Israel skal være definert som en jødisk stat, med svært avgrensa rettigheter for alle araberne som bor i landet.

Hadash ønsker å rette opp i den uretten som er begått mot de palestinske araberne tidligere. Spesielt det som skjedde da de jødiske jordbrukskoloniene ble etablert på 50- og 60-tallet. Av 370 jordbrukskoloniene som ble etablert i denne perioden ble 350 etablert på palestinsk eiendom, og jordeierne ble jagd bort. De måtte flytte til fjellområdene eller ørkenen hvis de skulle fortsette å livnære seg som bønder. Det er også mange palestinere som har flyktet fra Israel, spesielt under krigene i 1948 og 1967. De får ikke lov til å reise tilbake til sine hjem i Israel. Hadesh går inn for at de skal ha rett til å komme tilbake, alternativt at de skal motta en kompensasjon for eiendommen som ble tatt fra dem, hvis de sjøl velger å ikke komme tilbake.

Opprettelsen av en palestinsk stat tente et håp om fred for mange. Den palestinske staten har imidlertid blitt motarbeidet av regjeringen i Israel fra dag 1. Et stort antall jødiske bosettinger på Vestbredden har hatt israelsk beskyttelse, og Israel har også annektert palestinsk land for å bygge veier mellom Israel og disse bosettingene. Hadesh går inn for at alle bosettinger gis tilbake til palestinerne slik at den palestinske staten kan omfatte alle de områdene som Israel okkuperte i 1967.

kilde: Wikipedia.

En stemme for fred i Knesset

Konflikten mellom Israel og araberne er en tidsinnstilt bombe, sier Dov Khenin. Om konflikten eskalerer kan resultatet bli at både jøder og palestinere i Israel blir utryddet. Khenin representerer Front for Peace and Equality i Knesset.

Hva er veien til fred?

Veien til fred er å fortsette å drive fredsarbeid. Vi må få en uavhengig palestinsk stat, og de israelske bosettingene på palestinsk område må rives. Hvordan henger fredsarbeidet sammen med arbeidet for menneskerettigheter?

Dette henger nøye sammen. Vi tar opp spørsmålet om demokratiske rettigheter for enkeltindivider. Det viktigste er likevel å kreve kollektive rettigheter for den palestinske minoriteten i Israel. 20 % av befolkningen er palestinske arabere. Om vi får det jødiske flertallet til å gå inn for like rettigheter for jøder og arabere, ja, da har vi også gått et langt skritt mot fred.

Hvem er Front for Peace and Equality?

Vi er den eneste organisasjonen i Israel der jøder og palestinere samarbeider. Vi har fire representanter i Knesset. Etter angrepet på Gaza gikk det bare noen timer før vi var 2000 demonstranter på gaten i Tel Aviv. Siden ble vi flere. Den største demonstrasjonen samlet 20 000 mennesker.

Hva med lokalvalgene?

I det siste lokalvalget i Tel Aviv samarbeidet vi med andre gode krefter i valgliste City for All. Denne valglisten oppnådde 35 % av stemmene.

Hvilken rolle spiller frykten i Israel?

Den spiller en viktig rolle. Høyrefløyen pisker opp frykt for palestinere, for arabere og for muslimer. På denne måten vinner de støtte for krigspolitikken.

Er det vanskelig å være fredsaktivist i Israel?

Ja, og det har blitt verre etter at den nye høyreekstreme regjeringen tiltrådte. Den lager mange problemer for oss. De prøver å true Knesset-representantene fra Front for Peacce and Equality til taushet, og de gjør det stadig vanskeligere å demonstrere.

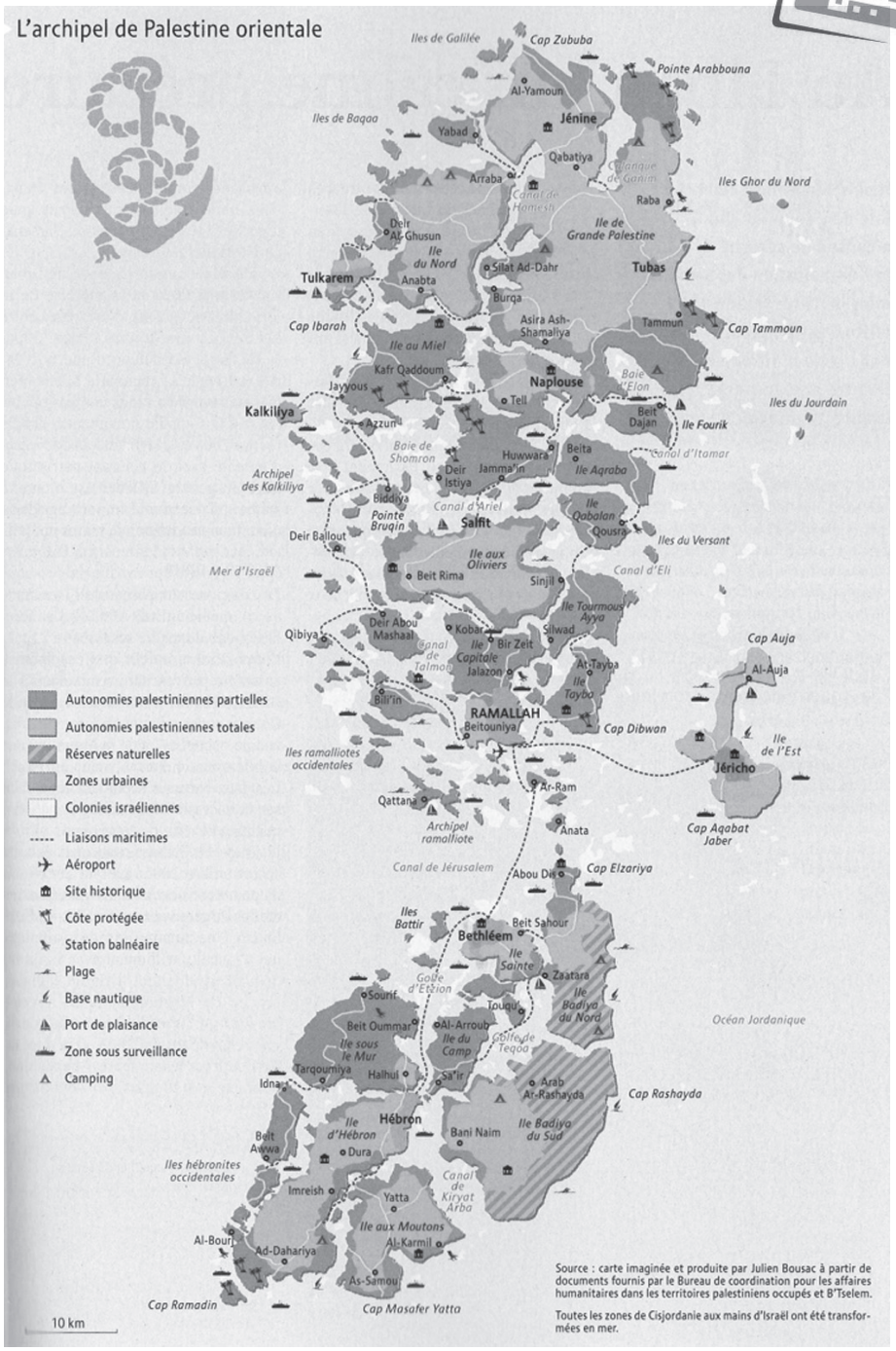

Dette er et kart over «De Palestinske øyene», d.v.s. de områdene av Palestina som ikke er bosatt av Israelere.

Skogs tur i Palestina

Terje Skog

Innledning

Undertegnede var deltaker på en faglig studietur til Palestina fra 17. til 26. april. Palestinakomiteen stod som arrangør. Jeg reiste som representant for EL & IT i Oslo og Akershus. Til sammen var vi 20 personer, hvorav 6 er medlemmer i EL & IT Forbundet. Jan Andersson reiste som representant for klubben på Relacom og Jon Kristian Viken samt Rolf Skår som representanter for Elektroarbeidernes fagforening i Hordaland og Sogn og Fjordane. 2 medlemmer reiste som privatpersoner. Det som er igjen av Palestina i dag er Vestbredden og Gaza, to geografisk atskilte områder. Vi dro til Vestbredden. Israel stenger grensene til Gaza.

Vestbredden ligger på vestsiden av Jordanelva, som renner fra Genesaretsjøen til Dødehavet. Vestbredden er på størrelse med Hedemark fylke. Det bor ca. 2,5 mill. palestinere der. For å komme til Vestbredden må man krysse israelske grenseposter, selv om man kommer fra Jordan. Vi kom via flyplassen i Tel Aviv i Israel. Du føler deg ikke særlig velkommen når du forteller at du skal til Ramallah. Kontrollen og utspørringene blir ekstra grundige. Men vi slapp inn alle sammen, selv om det tok 3 – 4 timers tid for noen.

Dette er ikke en reindyrka reisegjengivelse. Jeg kombinerer opplevelsene med synspunkter og vurderinger. Jeg hadde dannet meg et bilde av forholdene der før jeg reiste. Jeg syns ikke at det avvek veldig fra det jeg fikk se, men det er allikevel noe helt spesielt å se virkeligheten med egne øyne.

Opplevelse på turen – dagens situasjon

Det er mye som er viktig når det gjelder Palestina/Israelkonflikten. Men jeg tror det er to forhold som peker seg ut som svært sentrale i dagens situasjon. Det er muren og kolonistene. Vi bodde i Ramallah, ikke langt fra Jerusalem. For å kjøre til Jerusalem, eller andre steder vi besøkte, måtte vi enten gjennom et sjekkpunkt i muren eller reise store omveier. Det samme gjelder for palestinerne sjølsagt, men de blir grundig sjekket en og en. Vi blei kontrollert kollektivt som turister. Muren, som er 4 til 8 meter høy strekker seg rundt hele Vestbredden fra Jordan til Dødehavet. Skjønt «rundt Vestbredden» er upresist. Den følger ikke grensa til Israel, men slynger seg inn på store deler av Vestbredden, spesielt der kolonister har etablert seg nær grensa, og der det er rike vannkilder. Den skiller på denne måten palestiner fra palestiner. Du kan ha boligen din på den ene sida av muren og arbeidet, jordbruket eller olivenlunden på den andre. Da er du ille ute – da bruker du fort noen timer til jobben, hver dag. Muligheten til å drive handel og en effektiv økonomi blir drastisk redusert. Og ikke minst er ydmykelsene forferdelige, og hver dag måtte passere en ung og bevæpnet okkupant som avgjør om du slipper gjennom muren eller ikke.

Kolonister

Settlere, som er et penere ord for det de i virkeligheten er, nemlig kolonister, tar seg rett og slett til rette og konfiskerer landområder, alle på høydedrag, gjerder eller murer området inne og bygger boliger. Staten Israel bygger deretter motorveier fra disse boligmaskinene og inn til Israel, hvor kolonistene jobber. For å oppmuntre til kolonisering gir staten Israel skatte- og avgiftsfordeler til de som bor der. Det er godt over 500 slike settleområder på Vestbredden med til sammen ca. 150 000 jøder.

Det verste med motorveiene er at de stykker opp hele Vestbredden som et lappeteppe. Palestinerne har ikke lov å kjøre der, og det er sjølsagt vanskelig å krysse veiene. Sammen med muren blir det derfor omtrent håpløst å drive en fornuftig økonomi. Å bygge en stat under sånne forhold blir umulig.

De mest ekstreme

Vi besøkte bl.a. Hebron, sør på Vestbredden. Dette er en by med ca. 165 000 palestinere. Hebron er spesiell fordi det er den eneste palestinske

Muren som slynger seg gjennom palestinske områder.

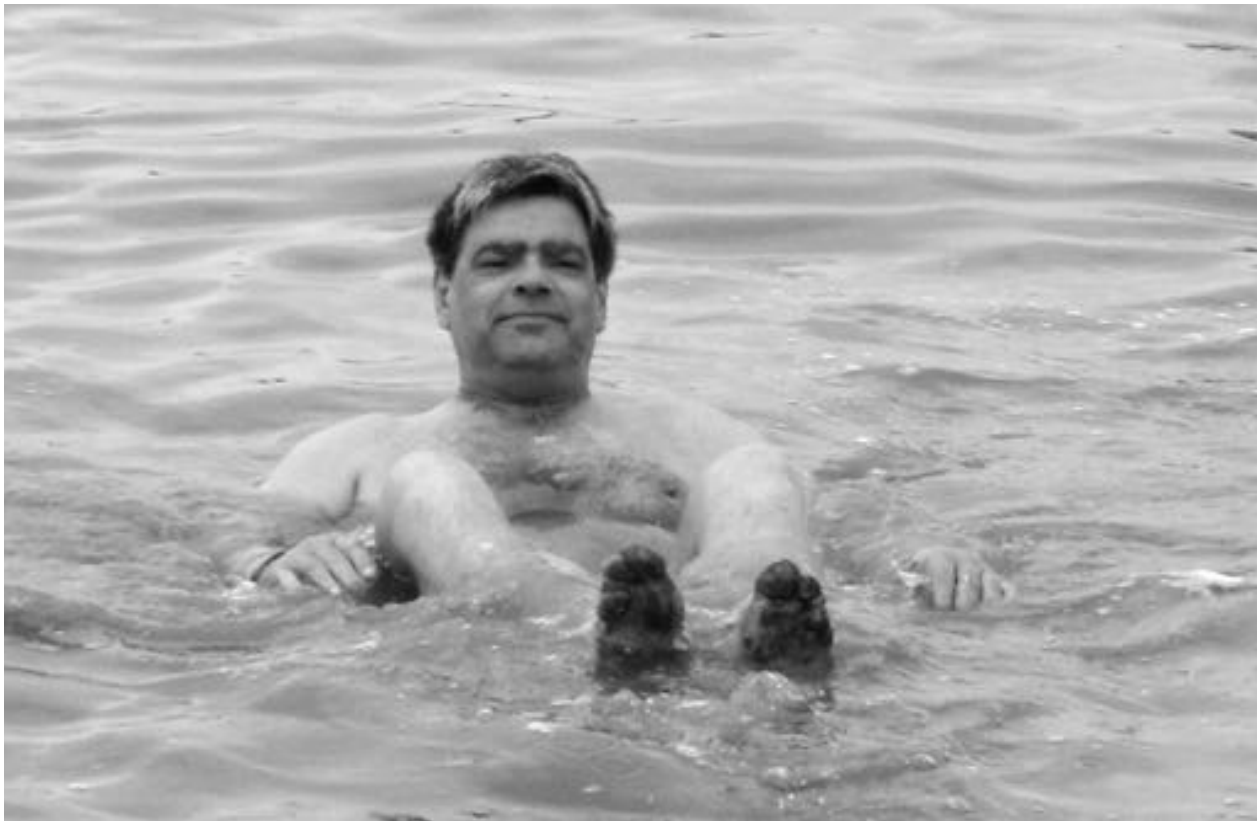

Jan A. flyter i en saltlake

byen hvor settlere har etablert seg i kjernen av byen. Disse utgjør ca. 500 personer, og det er like mange israelske soldater som passer på dem. Alle veier inn til byen er stengt av Israel, unntatt en som bevoktes av israelsk militære. Settlerne har enten bygd sine boliger oppå eksisterende palestinske boliger eller de har okkupert boliger og kastet ut palestinere eller de har tatt palestinernes jord («hage», som vi kaller det her på berget). Deler av byen er forbudt område for palestinere. Israelske militære passer godt på – det er flere sjekkpunkter inne i byen. Når sionistene har bosatt seg over palestinerne, er det et godt utgangspunkt for å kaste søppel og annet avfall ned i gatene. Palestinerne beskytter seg ved å strekke netting mellom boligene.

Vi besøkte en familie, Hashem Al-Aza, som bor rett ved siden av de mest ekstreme kolonistene. For å komme dit måtte vi igjennom en sikkerhetssjekk og vente på politiet som skulle ha en nærmere samtale med Hashem. Vi måtte gå en del bakveier for å komme til hans hus. Den ordinære veien har kolonistene stengt. De har etablert seg rett på oversiden av familiens hus og tatt deler av deres hage, forteller Hashem, og hugget ned flere av familiens oliventrær. De viser oss en film som en menneskerettighetsorganisasjon har laget, og som inneholder scener der familien blir trakassert.

Et annet spesielt forhold som ble vist oss var besøk hos en gammel kvinne, ikke langt fra Ramallah. Hun forteller at deler av familiens hus ble okkupert i 1999 og på den måten delt i to. Høsten 2008 kastet israelske soldater familien ut av den resterende del av huset. Hun har valgt å bo i et telt (mannen døde umiddelbart etter utkastelsen) noen hundre meter bortenfor sitt hjem for å synliggjøre galskapen. De israelske myndighetene startet trakasseringen av nabolaget for mange tiår siden. Palestinerne får stadig høre at området tilhører Israel og ingen andre. Nå har de fått vite at 28 hus skal rives for at det skal bygges 200 leiligheter til kolonister, forteller guiden vår.

Abrahams Moskeen i Hebron har også en spesiell historie. Dette er en helligdom for både muslimer og jøder. For å komme til moskeen må vi gjennom flere sjekkpunkter. I 1994 gjennomførte en ekstrem sionist en massakre inne i moskeen. Han skøyt rundt seg med et maskingevær (hvordan han hadde klart å få dette med seg gjennom kontrollpostene er en gåte) og drepte 60 personer som deltok i bønnetjenesten. Han ble overbemannet av de andre i moskeen og drept. Seinere samme dag, den 25. desember, ble det gjennomført demonstrasjoner i Hebrons gater. Den israelske hæren skjøt og drepte ytterligere 23 personer, forteller guiden. Goldstein, som gjerningsmannen het, har nå martyrstatus i sin koloni. Etter denne hendelsen har muslimene og jødene hver sin inngang til Abrahams og Sarahs gravkammer.

Andre opplevelser

Det var et hektisk program som var satt opp for oss. Det var mange steder som skulle besøkes. Gamlebyen i Jerusalem er svært interessant og flott. Klagemuren måtte vi sjølsagt oppsøke. Men plassen hvor muslimenes helligdom ligger, Al-Aqsa moskeen, slapp vi ikke inn på. Israelske

Fra Hebron – netting over handlegata

militære stengte alle innganger. Jeg har ikke fått ordentlig taket på hvorfor de nekter turistene inngang. Jerusalem er for øvrig sterkt preget av at tusener av settlere etablerer seg på østsiden, selv om FN vedtok ved opprettelsen av staten Israel, og flere ganger seinere har gjentatt sitt vedtak, at denne delen av Jerusalem tilhører palestinerne.

Nablus, nord på Vestbredden, er den nest største byen på Vestbredden etter Hebron. Det er en gammel by, en av verdens eldste som har eksistert uten avbrudd. Det er en by med sjel, gamlebyen er verdt et besøk. Byen var et økonomisk og industrielt tyngdepunkt, men israelske restriksjoner har utarma den palestinske næringsaktiviteten. Byen har sin spesielle historie, med massakre osv. Israelske soldater gjennomfører fortsatt nattlige raid og foretar arrestasjoner. Byen rommer en flyktningleir som huser 25.000 mennesker på en kvadratkilometer. Det sier seg sjøl at det kan ikke bli et verdig liv. Men leiren har både skole, bibliotek og kultursenter. Palestinerne satser stort på utdanning. Vi besøkte Rådhuset i byen, og en av byens unge byråkrater viste oss rundt i gamlebyen.

Vi besøkte også et kultursenter utafor Ramallah som drives av kvinner, samt et kvinnekollektiv som rehabiliteres ved hjelp av støtte fra Sosiale Etaters Fagforening i Oslo.

Jeriko og Dødehavet måtte også oppleves. Det var i det hele tatt en kjempefin og lærerik tur. Mer detaljer om oppholdet får vi komme tilbake til ved en seinere anledning (en oppfølgingsartikkel kanskje).

Oppfordring

Fagbevegelsen, i alle fall en fagbevegelse som vil påvirke utviklinga, har alltid vært internasjonalt engasjert. Vårt forbund har gjort gode vedtak som fordømmer Israel og støtter palestinerne. Det samme vedtok LO-kongressen nylig. Det som mangler er vedtak om boikott av Israel. Distriktet vårt i EL & IT har tatt et klart standpunkt. Palestinerne er avhengig av mange faktorer for å vinne fram mot okkupasjonen. En avgjørende faktor er internasjonal støtte. De vi snakket med i Palestina har et sterkt ønske om at flere fra den vestlige verden besøker landet for å oppleve forholdene. De tror at det vil være med på å øke det internasjonale presset mot Israel. Jeg tror de har rett. Oppfordringen er derfor at klubbene i foreninga deltar med representanter på sånne reiser. Kontakt Palestinakomiteen for nærmere opplysninger om tidspunkter og andre detaljer (www.palestinakomiteen.no).

Litt bakgrunnshistorie – religiøs fanatisme

Jeg klarer overhodet ikke å finne noen rasjonell grunn for Israels og kolonistenes opptreden. Okkupasjonene, undertrykkelsen, ydmykelsene, fordrivelsene, terroren osv. kan bare være mulig, etter min oppfatning, på bakgrunn av religiøs fanatisme. Det er mange detaljer i konflikten som det selvfølgelig er vanskelig å ta stilling til, men hvis man forholder seg til de store politiske linjer og prinsipper er ikke dette et komplisert tema. Tvert i mot. Ingen folk i hele verden ville akseptert at FN bestemte at et visst territorium (over halve) av deres land skulle gis bort til andre. Det aksepterte ikke palestinerne heller når FN i 1947 vedtok å opprette staten Israel. Det er verdt å merke seg at det ved første gangs avstemning i FN manglet 6 stemmer (land) på at opprettelsen skulle bli godkjent. USA la et uhyrlig press på de svakeste inntil det blei tilstrekkelig mange som «tok til fornuft».

I tillegg er det svært spesielt å opprette en stat på religiøse myter. Det må med nødvendighet føre til konflikter. Det var jødenes historiske lidelser, spesielt sympatien etter 2. verdenskrig, som gjorde det mulig å opprette staten Israel. Det bør legges til som en viktig faktor i interessen for å opprette Israel at det etter krigen var titusener av jøder som stod klare til å emigrere til vestlige land, spesielt USA. Men ingen ønsket å ta de i mot. Ideen om en egen stat passet utmerket i tid og fikk plutselig stor oppslutning.

Det var lenge snakk om at jødene skulle få sitt eget land andre steder enn i Palestina. Områder i Russland, Uganda og Argentina ble seriøst vurdert. Norge gikk inn for Uganda. Det endte opp med Palestina pga. den utmerkede ideen om at man da kunne bygge på Bibelens mytologi om Guds utvalgte folk og landet som var skjenket jødene av vår Herre.

Hebreerne, som var jødedommens grunnleggere, var et stammefolk på lik linje med mange andre stammer i Midtøsten for over 3000 år sida. De kom antakelig fra områdene i nærheten av Mesopotamia, dagens Irak. Dette var en tid i menneskenes historie hvor fast jordbruksdrift og dermed eiendom til bestemte jordområder var i frammarsj. Erobring av landområder var derfor viktig. Dette førte ofte til konflikter med nomadefolk, som ikke eide jord, men var avhengig av å kunne bruke/benytte store landområder i fellesskap.

Det spesielle med Hebreerne var at de utviklet tesen om én Gud. Det var sikkert lurt i de kamper som blei ført om landområder. Med én Gud var det lettere å holde stammen samlet – opptre enhetlig. Det dannet grunnlag for å hevde at det var Gud som hadde skjenket dem de landområder de erobret og at de opptrådte etter Guds, ikke gudenes, vilje. Med tro på flere guder kunne det oppstå splittelser – gudene kunne jo ha forskjellig syn. Men denne enhetlige ideologien stod hebreerne sterkt som erobrere for en periode i deler av Midtøsten.

Denne mytologien danner grunnlaget for at alle jøder uansett hvor i verden, i følge staten Israel, har rett til å flytte til sitt «hjemland». Jøder fra Ukraina, fra Etiopia, fra USA osv., som aldri har satt sine føtter i Israel har Israel som sitt hjemland, og blir automatisk israelske statsborgere hvis de vil. Men palestinske flyktninger som har generasjoner med slektninger fra området forbys å vende tilbake. Mytologien danner også grunnlaget for at kolonister okkuperer landeiendommer og etablerer seg på fjelltopper på Vestbredden, bevæpnet til tennene, og gjærer seg bokstavelig talt inne med strømgjærer og bevæpnede vakter. Mytologien gjør at sionistene oppfatter jødene som den beste utgaven av arten menneske – ikke bare bedre enn palestinerne. Med en sånn bakgrunn må Israel bli en rasistisk stat.

Terje og Per Atle ved klagemuren. Jeg klagde på regjeringas innføring av EUs tjenestedirektiv – men hjalp det?

Labrit Riga!

Gardermoen, fredag 3. juli 2009 kl.08.00. På vei til Latvia med Air Baltic for å treffe ansatte i Schindler Riga. Utstyrt med pass og billig flybillett. OK fly – 737, ikke alt for gammelt heller. Traust arbeidshest.

Tor Moen

Fullt trøkk på motorene!

Vakuumet fungerte denne gangen også. Folk klager stadig over at kjemien ikke stemmer. Jeg undrer meg mer over fysikken.

Vel oppe i de tynne luftlag forsøker jeg å forberede møtet med de ansatte der borte, men tankene går tilbake til opptakten, møtet i Brussel.

Knut Kjeldstalid (professor i historie ved Universitetet i Oslo) skrev i en artikkel for kort tid siden: «Dette er definitivt ikke tiden for å lene seg tilbake!»

Det kan ikke gjelde meg, tenker jeg. Jeg hadde nylig lest igjennom referatet fra møtet i Brussel og funnet ut at jeg definitivt hadde lent meg mer frem enn de fleste andre på møtene der. Det førte igjen til at når de nye medlemmene fra tidligere Øst-Europa skulle erstatte sin representant i «AU», falt valget altså på meg. Så her satt jeg på flyet med «utvidet ansvarsområde.»; Schindler-tillitsvalgt for Øst-Europa.

Da representantene for Schindler i Rebers bedriftstyre hørte dette var kommentaren fra Wisløff og Moe: «De måtte vel ha en som kjente det gamle systemet! Hø, Hø»

Hvorfor Latvia?

Latvia, sammen med Island, er nok de landene som er hardest rammet av finanskrisa i Europa. Forholdene i Latvia er svært vanskelige, noe som også gjenspeilet seg på møtet i Brussel. Schindlers konsernresultat for 2008 var det beste noen sinne. Men ledelsen likte ikke å bli minnet om at noen hadde bidratt mer enn andre. Schindler i Latvia hadde redusert lønna til alle ansatte med 20 %!

Jeg var svært spent på å se hvordan ting fungerte der borte og til å treffe de ansatte. Jeg visste også at de hadde et heismuseum som jeg håpet å få besøke.

Jeg hadde holdt kontakten med delegaten fra Latvia siden mars, og det hadde vært en del fram og tilbake for å få kommet over og få hilse på dem. De virket ikke helt komfortable med denne oppmerksomheten og var litt usikre på hva den ville føre til. Ikke minst når de hørte at jeg var fagforeningsmann fra Norge.

Flybilletten var allerede bestilt, men med ei nese som ei gammal harebikkje så tenkte jeg at det kanskje lønt seg med ei lita runde på bakfoten. Som sagt, så gjort.

Vi har en felles områdesjef for alle nordiske land pluss de baltiske statene. Tyskeren Thomas Ewert i Berlin. Han deltar på Rebers styremøter og jeg har truffet han noen ganger.

Tysk effektivitet i særklasse.

En liten telefonsamtale med Thomas Ewert; Yes sir, Of course sir, Certainly sir, – Hokus Pokus – alle dører åpnet seg! Jeg forstod fort at uten en samtale med ham, ville det kanskje ikke til å bli noen Schindler-ansatte å snakke med. Men det gikk bra. – «I wish you a pleasant trip my friend.»

Jeg stod og ventet på bagasjen. Meldingen tikket inn på mobilen fra Solveiga. Labrit Riga! – Velkommen til Riga!

Solveiga Strauberga, delegaten som representerte Latvia og Estland på konsernsamlingen i mars stod på utsiden av passkontrollen og ventet sammen med direktøren Vitolds Likums. General Director and Chairman of the Board.

Jeg hadde gitt uttrykk for at hotellet skulle betales av klubbkassa og derfor kunne være av den mer beskjedne utgaven, altså ikke altfor dyrt.

Da vi ankom hotellet et stykke utenfor sentrum, sa Likums: «Her skal du ikke bo!» Han forsvant inn på hotellet og ble borte i et par minutter. Deretter bar det inn til sentrum og til et av byens bedre hotell.

Schindler i Riga

Nyttig kunnskap

«Du skjønner, det blir nok billigere å bo på et hotell i sentrum. Her ute vet du for det første aldri hva en taxi koster. (Dette gjaldt også de innfødte som heller ikke brukte taxi av samme grunn). Dessuten, ved å gå alene i dette området kan du fort våkne opp med en kul i bakhodet, med hilsen fra finanskrisa, og på en plass du ikke hadde planlagt.»

Vi lempet inn bagasjen på det fasjonable hotellet og så gikk turen til bedriften.

Jeg ble vist rundt på kontorene og Likums fortalte om Schindlers virksomhet og organisering i Latvia og Estland. Schindler har 2000 heiser i porteføljen og 102 ansatte; 83 i direkte produksjon og 19 indirekte. AS «Latvijas lifts - Schindler» er styrt som en datterbedrift av «Schindler Deutschland GmbH» siden 1993. Schindler begynte å montere heiser i 1998 og leverer i dag 3300, 5300, Smart og Eurolift.

I 2008 ble det installert ca. 100 nye heiser, men i 2009 er det full stopp. Det er krise og kundene mangler penger. De får også problemer med å betale for service og reparasjoner. I Litauen og Estland er situasjonen i all hovedsk lik: Verken Field Link – 2+ eller «One single klient» er ikke innført.

Likums på kontoret

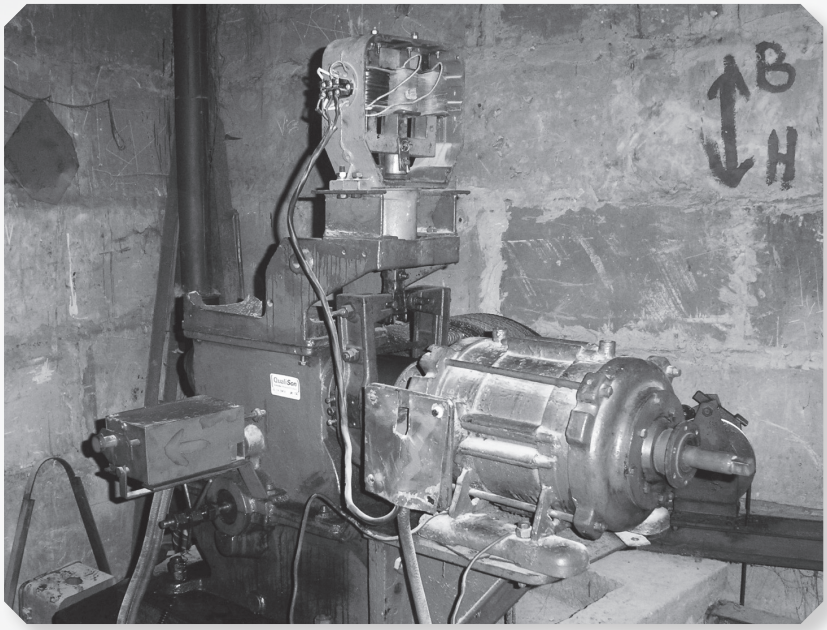

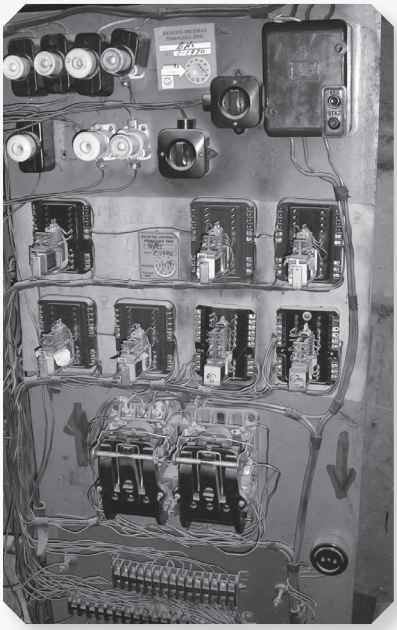

Sovjetiske heismaskin og apparatskap i full drift. Redaksjonen går ut fra at skriften på veggen er heisens tørneretning. Hvis B er for opp og H er for ned, så er opp, opp og ned, ned også i Latvia.

- I Latvia er det rundt 5.000 heiser og rulletrapper.
- Det er ingen produksjon av heiser i Latvia nå. Bare service.
- Tidligere under Sovjetunionen var det kun et statlig selskap som hadde monopol. – «Latvijas lifts».

- Med bortfallet av det sovjetiske systemet og bygging av kapitalismen dukket det opp nye selskaper. De viktigste konkurrentene til Schindler er Kone og Otis. Men Schindler er det største og ledende selskapet. Men det er også mange små bedrifter som gjør vedlikehold til en svært lav pris. Noen av dem ble installert før annen verdenskrig. Fortsatt er majoriteten sovjetiske produkter – russiske og hviterussiske - heiser som er mer enn 30 år gamle og skriker etter utskifting.

Kas senatni peti, Tas nakotni sveti.

«Den som kjenner historien, velsigner framtiden.»

Denne innskriften stod på et minnesmerke i Riga. Jeg vet ikke om det var av erfaring, visjon eller drøm om en framtid dette handler om.

Historien til dette lille landet med en befolkning på 2,3 millioner. (1 mill. i Riga,) har i hovedsak handlet om okkupasjon. Svensker, tyskere og russere, med en kort tid med selvstendighet i mellomkrigstida. Så ble Latvia selvstendig igjen (fra Sovjet) i august 1991.

Friheten de ervervet har kan hende bare endt opp i en annen form for «okkupasjon,» også kalt finanskrise? Men vi fra vårt ståsted bør kanskje overlate til de baltiske statene selv å definere ordet okkupasjon?

Landet har en vært høy arbeidsledighet, som eksploderte etter finanskrisa, og svært liten industriproduksjon, da russere tok med seg denne ved frigjøringen og forlangte at fabrikkbygningene også skulle rives. Mye av inntektene til Latvia kommer fortsatt av forbindelsen til Russland for transitt av olje, kull og tømmer.

I en fersk undersøkelse ble det påvist at hver femte arbeidstager har fått sin lønn halvert. Prisene faller, husprisene er også halvert. Latvia hadde sist kvartal opp mot 20 % fall i brutto nasjonalproduktet. Ifølge Danske Bank har renten vært oppe i 50-60 % (Ref.DN) som en konsekvens av at Lats (Latvisk valuta) ikke har tillit.

Som om ikke dette var nok sliter landet med en enorm korrupsjon. Schindler hadde 26 % av markedet men stod for 90 % av innbetalt skatt i heisbransjen. Jeg spurte hvorfor ikke myndighetene ryddet opp? Var det fordi alle hadde en finger inn i denne svarte økonomien? Likums syntes ikke dette var noe dårlig gjetning, men understreket at de store selskapene oppførte seg ryddig i forhold til innbetaling av skatt.

Politisk/sosialt

En tredjedel av landets befolkning er russere, som har forholdsvis stor innflytelse. Jeg ble forklart at noe av grunnen til dette er at det finnes alt for mange partier for små interessegrupper. For eksempel partiet for kunstnere. Dette gjør det vanskelig å samle folk bak en politisk linje. Russere har bare to partier og får lett valgt inn sine representanter.

Ved arbeidsledighet ville det normalt bli utbetalt trygd begrenset til 70 % av lønn. Her spiller ansiennitet også inn, og utbetalingen er begrenset til 1/2 år. Etter dette må vedkommende klare seg selv. Det meste er i fritt fall om dagen og det vites ikke med sikkerhet hva som vil være reelt. Staten er egentlig konkurs og representanter for regjeringen reiser Europa rundt etter nye lån.

Ansattes arbeidssituasjon og fagforening.

- Ingen diskusjon om biler og godtgjørelse.
- Montørene brukte sykkel på service.

Nederst, venstre: Solveiga Strauberga – Prosjektansvarlig, Guna Snore – Revisor, Marite Springe – HMS-ansvarlig, Viktor Hmarnijs – Teknisk sjef. Øverst, venstre: Ruta Stiebrina – Finnansdirektør, Andra Admine – Advokat, Janis Smits – Ettermarkedssjef, Vitolds Likums – Direktør, Tor Moen –Ttillitsvalgt, Dainis Jankovics – Plasstillitsvalgt (montør)

- Montørene arbeidet på samme måte som oss i Norge.
- Det samme galt bruk av tid.

Siden konsernmøtet i Brussel hadde alle ansatte gått ytterligere 20 % ned i lønn! Altså totalt 40 % reduksjon. Dette hadde de gjort frivillig i den hensikt å tilfredsstille krav til inntjening fra konsernet. I stedet for å risikere oppsigelser, valgte de å fordele det arbeidet som fantes ved å senke lønna. Etter hva jeg forstod var det i prinsippet ingen grense på hvor langt ned dem ville gå i lønn hvis de ble bedt om det. Bedre med noe lønn enn ingen lønn i det hele tatt. Det de var mest redd for var oppsigelser. Jeg forstod det dessuten slik at lønn var avhengig av ansiennitet og ansvarsområde blant montørene. Ingen av de ansatte var organisert. Men det var full frihet til å gjøre det. Det fantes kun en organisasjon for metallarbeidere, og den stammet fra tiden under Sovjet.

De negative tradisjonene fra sovjettida hadde fortsatt stor innflytelse på folk, hvor det viktigste var å samle inn medlemsavgiften som ofte ble brukt til personlige formål. Fagforeningstradisjonen hadde kun formell hensikt. Dette preget synet på organisering. De så overhodet ingen hensikt i dette.

Møtet med de ansatte

Møtet med de ansatte var satt til kl.14.00.

«Hvor lenge kan jeg holde på?» spurte jeg. «Det får du vurdere selv,» var svaret. Det endte med en seanse på ca. 2 timer. 12–14 personer, derav 1 montør som ble titulert klubbformann. Solveiga Strauberga simultanoversatte engelsk - latvisk.

Service-montør

Solveiga Strauberga og Juris Bernāns, dreier

▷▷▷ RIGA

Hovedhensikten med mitt besøk var å bli bedre kjent med kollegaer i våre naboland og få til en bedre dialog over landegrensene innen konsernet, med utgangspunkt i Schindler-forumet. Dette er også hele hensikten med EU`s EWC prosjekt (EWC:Eropean Works Concil). Var det mulig å få til et samarbeid mellom oss? Felles diskusjoner om felles problemer og muligheter?

Vi var innom finanskrisas årsaker. Min oppfatning var at de så på denne som en slags naturkatastrofe som det ikke gikk an å verge seg imot. Her var det bare uflaks og man bare kunne håpe på at den gikk over av seg selv. Det ble også en liten dialog om EUs 4 friheter, prioritering mellom menneskerettigheter/ILO. Men det meste av tiden ble brukt til å svare på spørsmål om forholdene i Norge, organisering av bransjen og oppbygging av organisasjonene, vår fagforening, arbeidsvilkår og overenskomst. Andre tema var HBU – OPPHEI – retten til rullering osv Dessuten litt om hvordan finanskrisa blir taklet i Norge med stimulering av økonomien ved innsprøyting av penger fra staten.

Heismuseum

Etter møtet var det omvisning på museet i underetasjen. Det hadde å by på og var svært interessant, men led under plassmangel i forhold til mengden av utstyr (se bildene nederst på siden).

Hjemreisa

Baltic Airs kundebehandling, i beste østblokkånd, på flyplassen i Riga ga meg en ekstra overnatting og muligheten til å ta meg en tur i den fine Nasjonalparken og folkemuseet et stykke utenfor byen. Veldig bra!

Tidligere i helga var besøket i Jormala, en svært hyggelig opplevelse. Kan beskrives som Rigas «beste vestkant». Mye russiske turister og lange hvite sandstrender ut mot Østersjøen. Koselig atmosfære. Dette var nok partifolkas ferieparadis under Sovjettida.

Epilog

De aller fleste nasjoner i Europa gjennomlever vanskelige tider nå, så Latvia er ikke alene om det. Men Latvia er som sagt sammen med Island hardest rammet. Hvis det går an å si noe positivt om denne situasjonen, så må det være at folk får en mulighet til å finne ut hvem som er deres virkelige venner. De man kanskje stolte på viser seg å svikte, mens hjelp og støtte dukket opp fra andre man ikke hadde noen forventninger til. Mange ville sikkert ønsket å slippe en slik erfaring, fordi den er så smertefull. Allikevel ville nok jeg ønske å vite det. Noe av det viktigste et menneske kan gjøre gjennom livet er å ta vare på sine gode venner.

Jeg har ingen illusjoner om at Schindler, eller for den saks skyld Otis og Kone, gikk inn i Latvia fordi de var så bekymret for at folk måtte gå trappa! Men Schindler har fått en glimrende sjanse til å vise oss det egentlige innhold i begrepet «Schindlerfamilien.»

I forbindelse med siste styremøte i Reber Schindler fortalte jeg Thomas Ewert om John Deere. Den store traktorprodusenten i USA. Under depresjonen på 30 tallet var han den eneste som gav bøndene kreditt til kjøp av nye traktorer. De kunne betale siden når de fikk penger. Store muligheter for at bøndene husket dette når de gode tidene dukket opp igjen. Det kan hende dette er en bedre «investering» enn kommersiell reklame i oppgangstider.

La de ansatte beholde lønna! Gi kundene kreditt til nødvendige utbedringer!

Takk til vertskap for hyggelig mottakelse, samvær og omvisning på heismuseet. Spesiell takk til Solveiga Strauberga for oversettelse og guiding i den gamle kulturbyen Riga. Håper jeg får muligheten til å treffe dere igjen, og for å ta opp dialogen.

På gresk er det et ord for «privatmann» Definisjonen: «En som kun passer sine egne saker og ikke gir noe bidrag til fellesskapet».
Og det greske ordet er: IDIOTOS – på Norsk: IDIOT – på Engelsk: IDIOT – og på Latvisk: IDIOTS

Det er ikke bare finanskrise som er internasjonal – Idiotene er det også, og jeg tror de kom først!

Uz redzesanos, Riga – På gjensyn, Riga

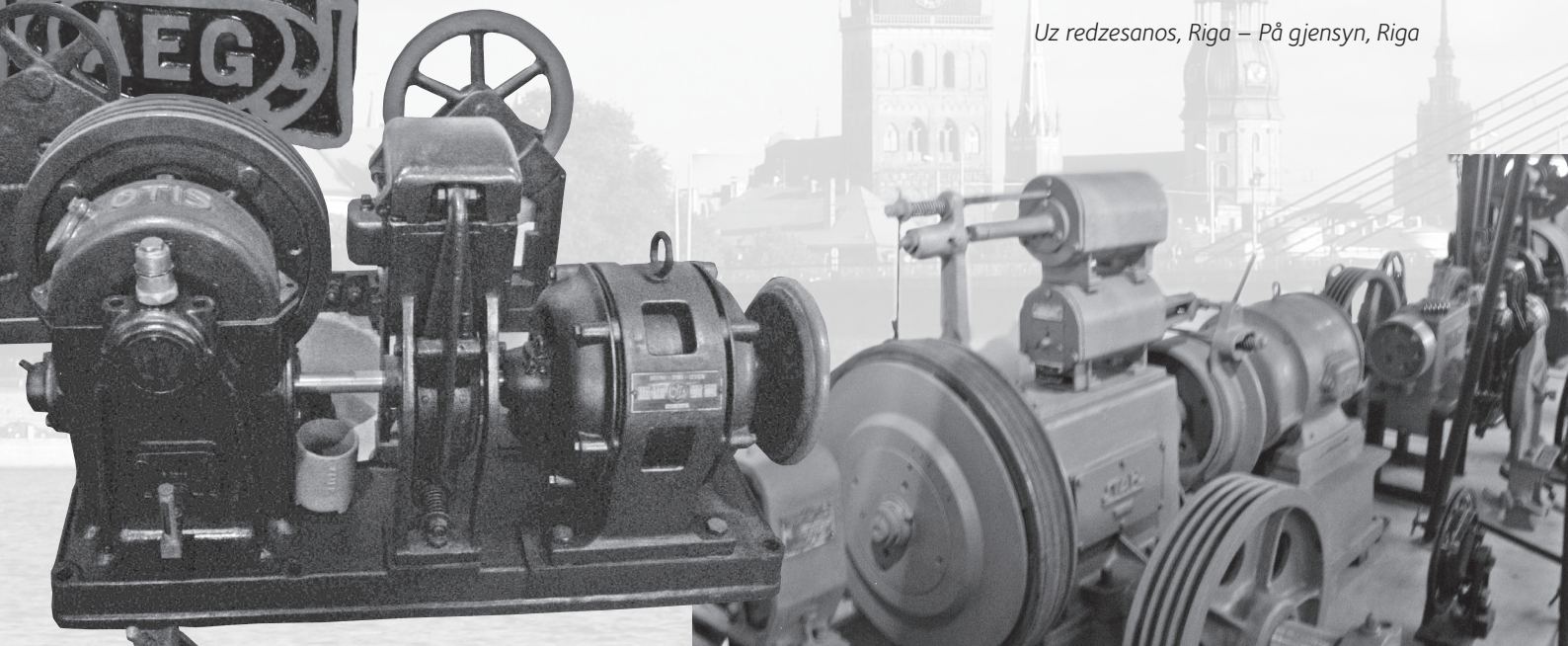

HEIS ANGLES

MC VÅRTUR 5 juni 2009

Ove Karlsen

DAG 1

Etter mye prat og sjekk av vær på yr.no ble det sent torsdag kveld bestemt at turen skulle gå som planlagt med oppmøte på **Shell Skøyen** kl 0900. Været var lett overskyet og i god trav forlot fire sykler Oslo mot neste samlingsted på **Statoil Lier.** Her skulle vi treffe Stig og Øystein som begge jobber i Arbeidstilsynet. Men som vanlig var tilsynet på feil sted til feil tid. Etter en telefon var gutta på plass og vi var nå seks sykler og manglet bare Morten TakBlikk som var forsinket og skulle først komme kl 1000, så vi hadde god tid til kaffe. Paulsen fikk bollesjokk og stappet i seg 4 ½ sjokoladebolle på 5 ½ minutt, den siste ½ sparte han til Morten men han skulle bare ha røyk så Paulsen tok resten sjøl. Bollene gjorde godt, for tempoet til **Kongsberg** ble holdt av Paulsen i godt driv. I Kongsberg ble samlingen på bensinstasjon litt lenger enn planlagt for plasten på Kawasakien var blåst av i vinden og måtte skrus fast. Turen gikk så mot **Bolkesjø og Tinnsjøen** hvor regnet og våt asfalt møtte oss men uten det store nedfallet. Turen langs **Tinnsjøen** er fin turvei for mc og litt mye telehiv gjør deg hoppende glad. I nordenden av **Tinnsjøen** starter **Tessungdalen** som går over til **Brøstrud, Uvdal,** en herlig opplevelse med svingete vei og nesten ingen trafikk. Ferden over **Dagali** mot **Geilo** gikk av seg selv med myke slake svinger, solskinn og med murring i magen ble tempoet holdt på topp. På Geilo ble maten inntatt på Ro Kro som lager trailerfrokost eller heismontørlunch, servert med svart kaffe.

Vi var spente på turen til **Hol** og **Hallingskarvet** som gikk i strålende solskinn. **Aurlandsdalen** dukket opp og er fantastisk en opplevelse på sykkel. I **Aurland** ble kveldens vitaminer innhandlet før vi reiste videre mot **Voss** og **Vikafjellet.** Turen over **Vikafjellet** mot ferga på **Vangsnes** ble tatt med smil om munnen for vi hadde nå grønt teppe rundt oss og blått tak over oss. Etter kryssing av **Sognefjorden** med ferge kjørte vi i land på **Dragsvik** og videre inn til Ese hvor vi hadde bestilt hytter. Hyttene holdt Reberstandard mente KoneGrov. La du hjelmen på gulvet så trilla den ut gjennom døra. Etter kraftige diskusjoner om utedass, skeive hytter og et tilsyn som ville stenge plassen, kjørte vi inn til **Balestrand** for å se etter alternativer. I **Balestrand** traff vi på Gekken, som drev Gekken Pensjonat med fine dobbelsenger og god middag. Etter dusj og en bedre biffmiddag ble neste dag planlagt på kjøkkenet over litt vitaminer og gurglevann som den lokalkjente fergemannen vi hadde med oss på tur, tryllet fram. Med flere mannfolk på samme rom og med høytrykk i alle åpninger, er ikke den beste forutsettingen for mye nattesøvn lagt, men det ble rolig på Gekken ved midnatt.

DAG 2

Dagen startet kl 0530 med haltende skritt i gangen etter den lokale fergemannen som skulle ut for å vekke fugla og skvette bak busken. Fugla satte i gang med kvitter og sang så vi andre kunne stå opp til fin musikk dekorert med blå himmel. Frokosten ble kort, for Gekken sov og butikken var stengt. Så vi pakka sykla, tok noen peanøtter fra kvelden før og satte retning mot **Gaularfjell** og **Førde.** Sognefjorden er full av veier som minner om Trollstigen, bare uten turister på denne tiden. Veien opp til Gaularfjell er en drøm å kjøre med deilige kurver som kan angripes i godt tempo. Men som andre deilige kurver går det fort over og på toppen fikk vi noen herlig bilder. I **Førde** var det avtalt frokost på **Quality Hotel** med en lokal kar, som Morten TakBlikk hadde laget for noen år siden. Praten over bacon og kaffe surra og gikk, men det var tid for avreise til Måløy og Kråkenes Fyr hvor KoneGrov lokket med kaffe og kaker. Med lovnader om mer kaker satte Paulsen «den svarte japaner» i vepsegiret, utover **Førdefjorden retning Florø** og **Svelgen.** Av erfaring holdt gruppa god avstand i frykt for flygende plastdeler og svart/hvite okser langs veien. I Svelgen var kua til KoneGrov så sliten at alle måtte klappe på'n. Det gjorde visst godt, for den ble som ny igjen. Ferga over Nordfjord fra **Isane** var i sikte og den lokale ferjemannen tok oss på en rundtur som var en opplevelse med sol, svinger og

vinkede unger. Tilsynet som var reist på egenhånd var igjen på feil sted, så ferga ble tatt i to omganger med den gikk heldigvis ofte. Fra fergeleie på **Stårheim** gikk turen mot **Måløy** langs herlige veier i vannkanten på Nordfjord. I Måløy ble det en kort tankstopp for engelskmannen, som var tom igjen, før turen gikk over Måløy som gjør Himmel Blå liten. **Kråkenes Fyr** dukket opp ytterst i havgapet like vill og vakker som CC Cowboys sier det. Serveringen på fyret var som Koneservice, det var ingenting å få, så det ble med en fantastisk opplevelse og fine bilder. Tilbake i Måløy sentrum ble det lunch hos en lokal som kunne fortelle at det var like langt fra Måløy til Oslo som Oslo til Måløy.. hun mente kanskje at vi sørinnger grein litt mye om dårlig veier. Etter et godt måltid med lokal sjømat, som ikke hadde vært i Kina, gikk turen mot **Stadlandet.** Vi kjørte langs **Sildegapet** nesten opp til **Selje** for så å ta av mot **Leikanger** og ut til **Ervik.** Ervik er ikke ytterst på Stadlandet, men er et sted som bør besøkes. Utsikten i havgapet var fra en kirkeplass nederst på stranden, hvor mange lå og hvilte. Gravlunden var gammel og hadde mye historie å fortell, men det nærmet seg kveld og vi måtte finne oss noen senger. Vi forlot et forblåst Stadland i solskinn og satte kursen mot **Nordfjordeid.** I Nordfjordeid var det Sognefestival og ikke en seng å oppdrive. Dama i resepsjonen kjente noen som hadde campinghytter på **Nesjartun camping** noen minutter mot **Stryn.** Ikke alle hyttene holdt like god standard mente tilsynet, så heisbransjens utvalgte måtte dele på en hytte på 3,5m^2, men vi frøys ikke den natta! Etter en lekker middag med Prior grillpølser og ketchup var det kvelden for slitne menn etter nok en herlig dag på sykkel med kurver og solskinn som bare vestlandet kan det.

DAG 3

Dagen startet kl 0545 med haltende skritt fra fergemannen som måtte vanne gresset. Vi andre tok oss en rask kattevask og frokost innkjøpt på Bunnpris i Nordfjordeid dagen før. Vi hadde bestemt oss for den videre ferden kvelden før og den skulle gå videre til **Hellesylt.** Når vi kjørte inn i **Stryn** etter en halv time og forstod at vi hadde kjørt feil var tiden for å nå ferga til **Geiranger** knapp. Men turen nesten tilbake og så mot Geiranger ble ledet av KoneGrov med kraftig hjemlengsel, så tempoet var bra. Med myke svinger og turister imot trodde vi alle at ferga var kjørt og mye venting var på gang, men en vi rakk den i siste liten. Turen inn **Geirangerfjorden** i solskinn, rolig sjø og varm svele kan ikke beskrives - helt herlig. I Geiranger måtte det engelske tungmetallet ha mer bensin mens vi andre benyttet anledningen til å snakke med noen Hollandske mc gutter på tur. De skulle kjøre Norge på langs til Nordkapp, Finland, Baltikum, Polen og hjem. En imponerende tur med 15 sykler i følge. Turen opp til **Dalsnipa** gikk velorganisert og i godt planlagt tempo anført av NHK. **Dalsnipa** viste seg fra sin beste side med blå himmel og ikke et vindkast. Etter en kort samtale med noen Tyske mc gutter gikk turen rolig ned igjen i retning **Lom.** I godt driv gjennom hagelskur ble turen til Lom en vekslende opplevelse men med lovnader om mat var det mange som gledet seg. Etter en bedre servering som hadde alt vi ønsket kom vi ut til mørke skyer og alle var enige om å sette på seg regntøy. Paulsen trakk på seg en tettsittende gummidress som med høyt press på de edlere deler utløste tre store kuler rundt midtpartiet. Med frontpære og to nye kuler på siden kom han seg tilslutt på sykkelen. Ferden videre over **Valdresflya** ble våt og kald men i kort vannopphold traff vi på noen reinsdyr, som var artig for oss Oslo gutter uten kjennskap til andre dyr enn pudler i Frognerparken. På **Beitostølen** ble det en kort stopp med oppfylling og uttømming både her og der og å avtale om varm kaffe i **Fagernes.** I Fagernes måtte enkelte ha hjelp til å trekke av seg regndressen men med alle på plass ble kaffe og enkel servering inntatt. Veien inn til Oslo er lang og uten de store opplevelsene men i regn blir turen over **Dokka** og langs **Randsfjorden** en lang transportetappe. **Mo senteret i Nittedal** blir den siste felles stoppen og alle var enige om at dette hadde hvert en herlig tur på 150 mil som kan gjøres om igjen.

Lærlingesamlinga 2009

Dan Terje Rønning

Helga 12-14 juni var vi samlet på Triaden hotell på Lørenskog for årets lærlingesamling. Det var i alt 33 lærlinger tilstede, sammen med de voksne ansvarlige som var representert av Geir, David, Glenn Frode og Dan Terje.

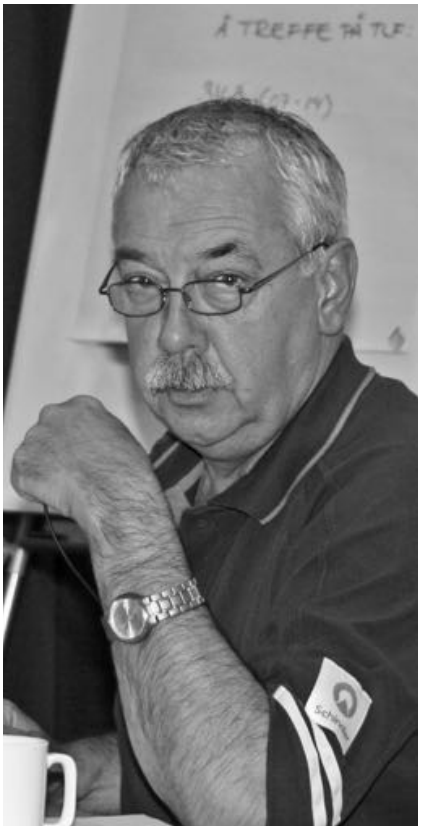

Ove Opheim

Samlingen startet på fredag etter lunsj og programmet for helgen var i utgangspunktet ganske tett. Noe ble forskjøvet og noen innledere manglet. Det ble derfor en del huller i programmet, men de ble effektivt tettet. Lærlingene fikk litt gruppearbeid, og fikk på denne måten diskutere litt samtidig som de ble bedre kjent med hverandre.

Lov- og avtaleverk var blant de ting som ble gjennomgått. I tillegg hadde Ove Opheim ting å si om fagopplæringa og fagprøve, og Geir Håvi fra OPPHEI kom for å prate om opplæringssituasjon i heisbransjen. Dag Thoresen informerte rundt nye regler ifht fagopplæring.

På fredagskvelden spiste vi middag sammen, før alle fikk muligheten til å prøve seg på rapellering fra 6. etg. i lobbyen på hotellet. Undertegnede med flere tok selvsagt denne utfordringen, men det var dessverre mange som her glimret med sitt fravær. Opplevelsen var veldig positiv for de som tok denne muligheten, og mange fikk nok tøyd en

del grenser, samtidig som vi fikk litt å prate om utover kvelden.

Lørdag startet som så ofte gjør, med vekking. Det har viste seg at inneluften på hotellene vi velger til samlingen er av en så dårlig kvalitet at man blir litt sløv om morgenen, så oppstarten blei litt seinere enn planlagt. Men vi kom greit gjennom morgenen, blant annet med visning av, og diskusjon rundt, en film fra Palestina. Videre så fikk vi sett litt på skaperne av South Park sin tolkning av sosial dumping, noe som viser at dette ikke bare er et fenomen i Norge, men

▷▷▷ LÆRLINGESAMLINGA 2008

faktisk noe som hele verden står ovenfor. Mange fikk seg nok en liten overraskelse her, og vi diskuterte litt rundt denne filmen i plenum.

Etter en lang dag i salen så var det igjen duket for middag og litt action, så vi tok turen til Oslo paintballsenter. Etter en lang og nokså streng sikkerhetsbriefing som det senere viste seg at ingen husket noe av, så var det på tide å dele opp i 7 lag. Det var ingenting å si på konkurranseinstinktet til hverken lærlinger eller ledere når det kom til å påføre andre smerte. Det er også på sin plass å nevne at de som påførte andre mest smerte sannsynligvis var laget til Geir, som vant konkurransen.

Etter den lange og smertefull seanse var det igjen duket for festligheter på hotellet. Som ved forrige samling ble hordene godt fordelt over Lørenskog, Lillestrøm og Oslo i løpet av kvelden, men vi fikk alle tilbake til slutt.

Litt verre var det å få vekket alle til frokost søndag, og David gjorde en hederlig innsats for å få vekket alle, inkludert undertegnede. Til neste år så må vi nok innføre litt strengere retningslinjer, da dette føltes litt ødeleggende for de andre. En del mente også i evalueringen at de som ikke møter til riktig tid må betale overnattingen sin selv, og det kan jo være et godt virkemiddel for å få samlingen i gang til riktig tid.

Jevnt over så virka gutta og jenta til å være fornøyde med samlinga. Oppførselen var det heller ingenting å utsette på.. Vi vil til neste år finne et nytt sted, siden Triaden nå er benyttet to ganger. Det er også viktig at alle sprer ryktet om samlingen, slik at vi kan få med mange flere. Målet er selvsagt at alle lærlinger og nyutdannede skal komme på samling, slik at alle får muligheten til å bli kjent med andre rundt omkring i landet. Dette er tross alt et viktig ledd i å bygge relasjoner, slik at man kan stå sammen i et stadig tøffere arbeidsmarked. For uansett om man liker det eller ei, så kommer den EUropeiske virkeligheten nærmere og nærmere for hver dag som går, og det vil kreves mer av oss som fagorganiserte i tiden fremover. Ledergruppa takker for oppmøtet i år, og ser forhåpentligvis alle pluss noen till til neste år!

Nye permitteringsregler

Bjørn Tore Egeberg og Dag Thoresen

Det har kommet en endring av permitteringsreglene. Det nye er at en permittert kan komme tilbake på jobb i inntil 6 uker, og deretter permitteres videre uten at det blir nye egenandelsdager som bedriften må betale, og ingen karensdager uten lønn .

Vi har sett litt på konsekvensen av denne regelen, og har foreløpig kommet til følgende konklusjon:

Denne regelen gjør det billigere og lettere å gjennomføre rullerende permittering i mindre firmaer og avdelinger. Da kan man ha 6 uker på gruppe en og 6 uker på gruppe to helt ut permitteringsperioden uten at det koster noe ekstra. Men det er vanskelig å gjennomføre der det er mer enn to lag eller grupper som skal permitteres rullerende, siden ingen kan være i jobb mer enn 6 uker av gangen. Med tre lag eller grupper vil det betyr 2 uker permittering på hvert lag av gangen, og da snakker vi vel upraktisk etter hvert.

Det er viktig at dere husker at det ikke utbetales feriepenger hvis man ikke er permittert i minst 8 uker i året. Det betyr ar det vil være et vesentlig pengetap dersom en person bare permitteres i 6 uker. Derfor er det viktig å sjekke hvor mye permittering som er aktuelt før man lager en rullering, det kan godt være mer lønnsomt å være permittert 8 uker enn å rullere.

Husk også at det er egne regler for dagpengestøtte ved permitteringer rundt påske og jul, så her er det mye å huske.

Dette er bare til orientering, dersom det blir aktuelt med permittering må vi sjekke detaljene en gang til.

Jenter i faget

Geir Løkke

For tida har vi 3 jenter i sjakta, fordelt på Kone og Otis i Oslo og Otis i Trondheim.
Kones Sunniva og trønderinnen Linn Kamilla er montører. Ingrid starta læra si i Otis for et drøyt år siden. Dette er kjempebra, men langt fra noe laurbær å hvile på for bransjen.

Årsmøtet i 2006 vedtok enstemmig følgende:
"I heismontørfaget har det til alle tider vært en så liten kvinneandel at den kan anses å ha vært ikkeeksisterende. Mitt forslag er at HMF aktivt går inn for å få flere kvinner inn i faget. Det er flaut at HMF, av alle, har hatt så få kvinner. Mulige måter å få det til er for eksempel å aktivt reklamere ovenfor jenter til å søke på skoler, og i presse. Det er også viktig at tillitsvalgte er aktivt med i jobbintervjuene på bedriften for å forsikre seg at kvinnelige søkere blir vurdert seriøst."

Her ligger det en del arbeid, både for HMF og klubba. Egentlig burde vel bedriftene ha gjort et slikt forslag unødvendig, men en kvinneandel på 0,4 % viser vel at noen må hjelpes litt på vei.

Men, enkelte ting skjer. Hatten av for Otis og Otis sine tillitsvalgte, som nå har 2 jenter. Det utgjør en kvinneandel på rundt 2 % i Otis. En god begynnelse.

Kone ligger hakk i hel. Riktig nok med bare en jente, men styret i montørklubben har bedt bedriften prioritere jenter ved årets inntak av lærlinger.

The Norwegian Elevator Constructors Union supports Irish Union Comrades

Union members in Kone Ireland have for some time demanded the right to work two together at new constructions. The management of the Kone Corporation has opposed this through so called "single manning", working alone at new constructions.

The Norwegian Elevator Constructors Union supports the efforts of the Irish elevator constructors to be allowed to work together. This is important both for the safety of the constructors and for the work environment. At a time when there is little work in the business, it is important to share what work there is, not to overload single constructors.

This proposal was unanimously passed at the Annual General Meeting of The Norwegian Elevator Constructors Union, held March 30th 2009.

Irish unionized elevator constructors at Kone are fronting one of the most important demands for elevator constructors worldwide, after the employers' offensive towards working singly. We call on unions in other countries to support union comrades in Ireland, and to demand the right to work in pairs in all elevator companies in their own country.

Oslo, 09.June 2009
Rune Larsen, President

Land vi kan sammenligne oss med

Geir Løkke

I forbindelse med faglig kamp er det er alltid lurt å være på utkikk etter effektive aksjonsmetoder.

Høyresida bruker ofte benevnelsen «land vi kan sammenligne oss med»når de skal argumentere for sine syn, og dermed fortelle at norske handlemåter blir feil i en globalisert verden. I den forbindelse vil jeg rette oppmerksomheten mot fagforeningskamerater i Frankrike:

adressa.no kan fortelle om 366 ansatte i bildelsfabrikken New Fabris, som okkuperer sin egen fabrikk og krever at produsentens hovedkunder, Renault og PSA-Peugeot, betaler 30 000 euro til hver av arbeiderne. Renault og PSA-Peugeot betalte rundt 30.000 euro til 200 arbeidere som mistet jobben hos en annen underleverandør.

Okkupasjon av bedrifter ville vært et friskt pust i den faglige kampen her til lands, men enda friskere kan det bli. Arbeidera på den konkursramma fabrikken truer nemlig med å sprenge hele driten til h%&#%*%. «Gassbeholderne er i fabrikken. Alt er planlagt for en eksplosjon dersom det ikke er en avtale innen 31. juli», sier fagforeningsmann Guy, som legger til at «...dersom ikke vi får noen ting, skal heller ikke de få noen ting.»

Fabrikklokalene inneholder bildeler verdt 2 millioner euro og en ny Renault-maskin, verdt omtrent like mye. Redaksjonen har ikke kunne slå fast om den franske hovedavtalen gir åpning for slike aksjoner, men venter spent på den videre utviklinga. Blir arbeidera nødt til å gå løpet helt ut, skal vi selvfølgelig komme med en oppfølgningsartikkel.

Fritidsaktiviteter for HMF-medlemmer

Aktiviteter i Oslo

Det vil bli startet paintball-lag for alle ansatte i heisbedrifter. Målet med å spille paintball er å ha det morsomt, sosialt og stille lag. Om det vises nok interesse vil vi prøve å reise på turnering, arrangeringer med overnatting og kanskje t.o.m. en paintball-turnering for heisbedrifter.

For mer info kontakt:
Sondre tlf: 415 632 39
E-post: sondre_trial@hotmail.com

Bowling

og sosialt samvær for HMF-pensjonister hver mandag kl. 11.00

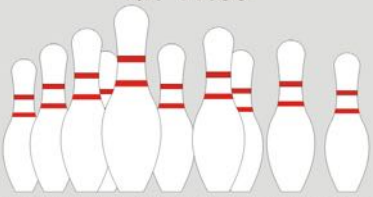

på **Veitvetsenteret** i Oslo
Spørsmål?
Kontakt Jan, tlf: 64 93 24 81

Aktiviteter i Østfold

SVØMMING
hver torsdag kl. 19.00
for HMF-medlemmer

Kongstenhallen i Fredrikstad

Svømming, badstue, prat og kaffe i kantine

Ved spørsmål:
Hans Henrik Staaf 951 91 553

INNEBANDY
hver onsdag kl. 15.30
for HMF-medlemmer

Kråkerøy Ungdomsskole - Fredrikstad

Ta med innebandykølle

Ved spørsmål:
Hans Henrik Staaf 951 91 553

Husk Stortingsvalget!

HMF arrangerer i samarbeid med andre fagforeninger i Oslo valgmøte for fagorganiserte.

Møte er på Oppsal Samfunnshus den 25 aug. kl.15.30.

Navn: Rune Larsen
Klubb: Reber, Drammen
Bosted: Bærums Verk, starten av Lommedalen. Bærums Verk var en stor arbeidsplass med ovnstøperiet, og med egen arbeiderfane.
Stilling: Heismontør
Verv: for tiden leiar av HMF
Alder: født i Oslo i 1960, døpt i Torshov Kjærke.

Tor Erik Lundberg

Hvor lenge har du vært i faget?
Begynte som hjelper i Reber i 1982. Var på nybygg på Majorstua som elektriker, og der var heismontør Erik Kristiansen (Hamar Erik). Sånn ble det til at jeg syntes heis var veldig interessant. Fikk en kjempefin stor tung vase fra bedriften etter å ha vært ansatt i 25 år.

Har du jobbet andre steder før du begynte i Reber?
Nå veit jeg ikke helt hvor langt tilbake i tid vi skal bevege oss, men mens jeg gikk på yrkesskolen - elektro, jobba jeg noen kvelder og helger på et renseri som renset olaklær for Wrangler før de ble sendt ut til butikker. Jeg gikk i lære i en installasjonsbedrift på Majorstua som het Erik Skogen A.S. Kjempetrivelig arbeidsplass. Passe stor og veldig varierte oppdrag. Lærte veldig mye. Der tok jeg også fagprøven, i en restaurering av en leilighet på Frogner som skuespiller Jon Eikemo skulle flytte inn i. Mange kjendiser i dette området vet du, Majorstuen/Frogner/Bygdøy som vi hadde oppdrag for. Artig tid!

Reportasjen heter fra sjakta, får du selv mulighet til å jobbe i sjakta?
Det er vel gitt at sjakttilværelsen min er begrenset, men jeg forsøker så godt jeg kan. Det viktigste er å følge med og holde kontakten med arbeidskameratene så godt som mulig. Men jeg har alltid verktøyet, måleinstrument og dokumenter på plass, så...

Hvilke verv har du hatt i klubb og forening?
Jeg var klubbleder i Reber-Oslo noen år, og varaverneombud sammen med Tor Moen da han var Hovedverneombud. Veldig lærerikt, og med Tor i spissen synes jeg vi fikk uttrettet mye innenfor helse, miljø og sikkerhet. Jeg var også varahovedtillitsvalgt en stund når Tor Sundby var hovedtillitsvalgt for Reberklubben på landsbasis, og tok over som hovedtillitsvalgt da han ga seg. Det å være hovedtillitsvalgt, det å bli kjent med så mange mennesker i hele landet, samtidig som en driver med fagforenings- og klubbarbeid, har vært veldig lære- og innholdsrikt.

Å ha verv i HMFs styre gav på en måte et helhetsbilde av det å være tillitsvalgt i en så engasjert forening som HMF. Bare det å bli kjent med mange andre foreninger, og det samfunns- og politiske engasjementet som HMF har, og skal ha, gav meg en mulighet jeg håper alle andre også vil kan få ta del i framover. I styret i bedriften var jeg representert sammen med Tor Moen. Der ble jeg mer kjent med Emil Reber, som også var nyttig og lærerikt.

Så har jeg fått muligheten til å treffe og bli kjent med høytskolerte ledere i bransjen i forskjellige sammenheng. Burde ha skrevet egen bok om mye av dette!

Med alt det jeg har fått være med på og lært som tillitsvalgt og medlem av Heismontørenes Fagforening, ville jeg ikke vært ett sekund foruten!

Hva er det som engasjerer deg mest i klubb og foreningsarbeid?
Oi, dette er ikke lett å svare på. Mye av det som er viktige saker i klubb, er også viktig for foreninga, og vis a versa. Men ryddighet i en seriøs bransje er en hovedoppgave, enten en har verv i klubb eller forening. Kampen mot sosial dumping er vel et godt eksempel i denne sammenheng.

Når ble du engasjert i tillitsmannsarbeid første gang?
Ble vel engasjert av klubbens og HMFs tillitsvalgte under kampen for HBU. Mitt første verv var i klubbstyret i Oslo og jeg ble klubbleder i Reber Oslo, mars 1990.

Hvilke saker «brenner» du mest for?
Samholdet i foreninga, at vi skal ha engasjement, en seriøs bransje, vår plattform overenskomsten, høyt faglig nivå, god opplæring, godt forhold for lærlinger gjennom OPPHEI og at HBU skal utvikle seg og ha videreutdanning på et bra nivå framover. Senteret vårt er unikt og veldig bra faglig for oss. Og det at lærlingene er der sammen med oss gir bransjesenteret en komplett sammensatt yrkesgruppe under kontinuerlig opplæring/videreutdanning.

Når jeg nevner HBU/OPPHEI så må jeg få lov å fullrose Kirsten som har vært på senteret fra dag en, og den oversikten og kontrollen hun har hatt gjennom så mange år er en pris verdig. Det samme gjelder HBUs styreleder Jarle Krabøl. Dessverre ønsker Kirsten å pensjonere seg fra høsten av og styreleder har sin siste periode nå. OPPHEI og forholdene for lærlingene har blitt veldig bra. Lærlinger er viktig og må tas godt vare på. Husk; det er ofte at heislæra er det første møtet de har med arbeidslivet, og dette skal være en bra start på yrkesvalget demmes.

Det at de som jobber med heis er organisert i fellesskapet er viktig, og jobben med både organisering og å verne om fellesskapet blir vi aldri ferdig med tror jeg. Vi som organiserte fagarbeidere på heis, skal jobbe for organisering, og verning om faget vårt er særdeles viktig. Overenskomsten vår er selve grunnpilaren i foreninga. Jeg mener det er en av fagforeningenes oppgave å tilegne seg monopol på arbeidskraft for å opprettholde heismontørfaget som eget fag. Det er en fagforenings rett og plikt å forsvare fagarbeiderstatus.

Hva tror du blir de største utfordringene til foreninga i tiden fremover?
Jeg trur sosial dumping fortsatt blir en utfordring. Så også forsøk på å splitte opp faget vårt. Den utvikling som har vært i enkelte bedrifter med å «etablere» båser innen faget, som montasje, modernisering, service og reparasjon mener jeg er feil. Det er helt i strid med fagopplæringsplanen for heis også, hvor variert opplæring er absolutt. Dette henger også sammen med den utvikling og arbeidsoppgaver vi skal håndtere i hverdagen som fagarbeidere. Det er viktig at vi ikke slipper «Gleden med et helt stykke arbeid»!

Viktig er det også at foreninga framover består som kampforening, og at mye av våre kamper har vært, og vil bli,

klassekamp. Sånn er samfunnet, en må hele tiden slåss for rettigheter og forbedringer for arbeidstakere!

Det er en solid erklæring fra NHO, når de betrakter overenskomsten vår som «Meningsløst god»! Da har foreninga gjort en bra jobb sammen!

Hva tror du om utviklinga i forhold til sosial dumping og angrep på fagbrevet vårt?

Har vel for så vidt svart på det i foregående punkt, men jeg trur vi vil møte nye angrep. Og med sosial dumping vil inntektene til bedriftene reduseres og priskrigen eskalere. Dette blir en negativ spiral, ikke bare for oss fagarbeidere, men også i aller høyeste grad for bedriftene.

Innleieforholdene vi har hatt siste årene i bransjen må skjerpes. Dette fikk flyte altfor ukontrollert. Som oppsummering av den innleievirksomheten som vi har hatt i bransjen kan vi si at HMF har en del tråder å stramme inn.

Vi trenger bare å skjele til våre nærmeste naboland og hvordan utstrakt bruk av kontraktører har utviklet seg der. Folk må ha en trygghet for inntekt, og dette må ivaretas av det fellesskapet som en forening er og skal være.

Er du samfunnsengasjert på andre måter enn gjennom fagforeningsarbeid?

Ja, det er bare å ta en tur i lunsjen på foreninga, så er debattene vidt omfattende! Men det har noe med den foreninga Heis er; det at vi også engasjerer oss utenfor våre rekker og vårt område. Det har vi fått mye skryt for; det at vi ikke er navlebeskuende. Jeg er også veldig engasjert i hvor mye det Palestinske folket har lidd, og fortsatt lider. Regjeringas pensjonsran blir jeg mest sinna over, men mest engasjert over at de sa et de måtte spare 20 %, men samtidig skulle alle få bedre pensjon! Forstå det den som kan, men jeg skulle gjerne vite hvilken skole Sigbjørn Johnsen, Jens Stoltenberg og Martin Kolberg har gått på som kunne få seg til å presentere et slikt resonnement ovenfor befolkningen.

Det gledelige i pensjonskampen er løsningen i offentlig sektor, der pensjonen og AFP er videreført som før! Det bør vekke mange i privat sektor til en gedigen omkamp, for dette mener jeg var et regelrett folkeran og lureri!

Det er jo valg til høsten, så det er viktig å bruke stemmeretten og det er viktig å engasjere seg.

Med innføringen av tjenestedirektivet som er et hån mot mange i fagbevegelsen, endring av pensjonsordninger for folk og en arbeiderpartiledelse som er EU-tilhengere, så kan godt Jens Stoltenberg rusle langs sandstranda på Bygdøy, langs innkjøpte areal for allmennheten og tenke :

«Hva i all verden har jeg og de rødgrønne gjort mot folk nå?» – og håpe at samvittigheten plager ham mens sjøskummet fosser innover og over nypussa statsministersko!

Hva bedriver du tiden med når du ikke er skrur heis eller driver med foreningsarbeid?

Da er jeg engasjert i Strand Båtforening her hjemme som nestleder. Masse hyggelige mennesker og mye sosialt. Fisker også mye i Sandefjord med hyttenabo og får alltid fisk! Hyttenaboen, noen år eldre enn meg, har faktisk jobba på Wisbech i sin tid Han dreiet skiver, laget maskiner og emaljert maskiner innvendig. Han er for øvrig et unikum på båtmotorer og båtgir, og har alltid noe å lære bort! Bo Larsson husker godt Hultin på lageret til Wisbech (Hultin endte seinere på lagret til Schindler i Oslo).

Ellers gjør jeg ting med familie og venner og forsøker å ha mest mulig tid sammen med dem. Tida er et femomen i seg selv, den er der uansett.....

Hva skal du gjøre i sommer?

Det blir på hytta i Sandefjord, med fiske og masse sosialt samvær med kjempehyggelige hyttenaboer. Vi har hatt en del prosjekter på gang, og har noen også framover. Finner på ting hele tida, så når vi kan anse oss som ferdig er dumt å si. Kan ikke bare «slækk'n» vet du, det gjelder å holde seg i vigør og bruke verktøy... skal jo tilbake i sjakta, og til alle arbeidskamerater i Drammen snart. Det ser jeg fram til! - Håper de i Drammen ser fram til at jeg kan bidra også ... he he. Det er et kjempebra arbeidsmiljø og åpne fine forhold der. Trivsel setter jeg høyt, da blir alt bedre på mange områder. Jeg er mye i Sandefjord og da hender det jeg stikker innom avdelingskontoret til Schindler der.

Hvem vinner tippeligaen 2009?

Ikke lett spørsmål, så lenge det er så mange kamper igjen. Hjemme har vi stadig diskusjon, og de andre er selvsagt Stabækpatrioter. Jeg burde vært det jeg også, siden vi bor i nærheten, men jeg skjeler til Eng'a! Sånn er det når du har vokst opp i Oslo, på Torshov, så Skeid burde ha vært favorittlaget, men du spurte om tippeligaen. Når jeg tenker på Skeid, så tenker jeg samtidig på rengjøringshjelpa til foreningskontoret gjennom mange år, Turid. Turid er ihuga Skeidfan. Skeid og politikk var samtaleemne hver gang hun var hos oss. Helt ærlig ... sånn det ser ut nå, kan Rosenborg bli sterke, men bare kan, det er flere som kan få et skikkelig oppsving utover !

B-Blad

Returadresse:
Heismontørenes Fagforening
Schweigaards gate 34 f, opg. 2
0191 Oslo

Verv i Heismontørenes Fagforening per 01.07.09

Styret

Verv	Periode	Navn	Telefon privat	Mobiltlf	E-post
Leder	08-10	Rune Larsen	67 56 14 52	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Nestleder	07-09	Espen Milli	21 92 13 02	902 07 501	espen.milli@chello.no
Nestleder	08-10	Dag Thoresen	69 30 83 44	971 80 520	dag.thoresen@broadpark.no
Sekretær	08-09	Vidar Holm	63 87 97 93	970 62 663	vidar.holm@heis.no
Nestleder/studieleder	07-09	Per Arne Jensen Salo	22 68 99 47	918 53 408	per.arne.salo@heis.no
Kasserer	07-09	Michael Berggren		481 00 112	kasserer@heis.no
1. styremedlem	08-09	Tore Hansen	56 14 05 67	915 95 397	tore.69@hotmail.com
2. styremedlem	08-10	Edmund Berget		930 45 646	eddie_kick_ass@hotmail.com
3. styremedlem	08-10	Jan Refsnes	51 66 78 04	918 72 686	janrefsn@online.no
4. styremedlem		Tor Moen	35 53 67 03	909 16 330	tor.moen@heis.no
5.styremedlem		Roar Enerly		916 34 682	roar.enerly@heis.no
6.styremedlem		Thomas Skoglund		922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
7.styremedlem		Jan-Erik Hengsle		959 86 218	jan-erik@fallskjerm.no
Ungdomsgruppe					
Lærlingerepresentant	08-10	Sondre Stuve		415 63 239	sondre_trial@hotmail.com
8.styremedlem	08-10	Henrik Grude-Nielsen		997 67 658	
9.styremedlem	08-09	Daniel Nyborg		918 80 354	daniel_nyborg@hotmail.com
10.styremedlem	08-10	Vidar Nordtvedt		907 45 270	radivvidar@hotmail.com
11.styremedlem	08-09	Steffen Yttervik		932 21 959	steffen@teamstac.no
12.styremedlem	08-10	Dan Terje Rønning		905 77 667	mail@danterje.com
13.styremedlem	08-09	Kristoffer Warhuus		934 93 801	kriwar@hotmail.com
Andre oppgaver					
Medl.reg.	_	Kjell Berntzen	22 28 37 60	905 51 422	kjell.berntzen@heis.no
Akkordkontrollør	07 - 09	Bård Navrud		905 57 919	baardnav@hotmail.com
HMS-ansvarlig	07 - 09	Gaute Finstad	72 83 41 75	915 12 935	hms@heis.no
Lærlingansvarlig	07 - 09	David R. Andersen		480 06 131	david.andersen@heis.no
Redaktør/nettansvar	07 - 09	Geir Eigil Løkke	22 75 00 85	908 77 082	geir.lokke@heis.no
Sekretær	_	Bjørn Tore Egeberg			bjorn.tore@heis.no
Landsstyrerepresentant		Terje Skog		908 77 069	terje@elogitoa.no
Avdelinger					
Bergen	07 - 09	Tore Hansen	56 14 05 67	915 95 397	tore.69@hotmail.com
Drammen	08 - 10	Tommy Hansen		911 14 906	tommy_husaberg@hotmail.com
Hedmark/Oppland	07 - 09	Lasse Aga	62 53 57 70	901 51 334	laga@broadpark.no
Kristiansand	07 - 09	Vidar Johanson			
Møre og Romsdal	08 - 10	Erlend Andberg		911 51 662	erlend.a@hotmail.com
Nord-Norge	06 - 08	Jan Wahlgren		951 91 583	jab-wa@online.no
Oslo	08 - 10	Rune Larsen	67 56 14 52	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Stavanger	07 - 09	Jan Refsnes	51 66 78 04	918 72 686	janrefsn@online.no
Trondheim	07 - 09	Edmund Berget og Vidar Nordtvedt			
trondheim@heis.no					
Vestfold/Telemark	07 - 09	Terje Haugen		917 46 885	terje.haugen@c2i.net
Østfold	07 - 09	Tor Erik Lundberg		951 91 560	torerl@online.no
Klubber					
Otis	Hovedtill.	Thomas Skoglund		922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
Otis	Oslo	Tommy Rønning		901 11 690	tommy.ronning@otisklubben.no
Euroheis	Oslo	Frode Stokke	22 29 10 90	975 61 580	eirstokk@online.no
Kone	Norge	Roar Enerly		916 34 682	roar.enerly@heis.no
Melbye	Oslo	Steffen Yttervik		932 21 959	steffen@teamstac.no
Reber Schindler	Hovedtill.	Tor Moen	35 53 67 03	909 16 330	tor.moen@heis.no
Reber Schindler	Oslo	Ove Opheim	67 90 07 76	906 14 238	oveoph@online.no
Stahl	Oslo	Espen Milli	21 92 13 02	902 07 501	espen.milli@chello.no
Stahl	Bergen	Tore Hansen	56 14 05 67	915 95 397	tore.69@hotmail.com
Thyssen	Oslo	Jan-Erik Hengsle		959 86 218	jan-erik@fallskjerm.no
Ribe	Oslo	Bjørn Gundersen		957 98 987	bjorn.gundersen@heis.no
HK Service	Bergen	Kenneth Andberg		959 86 255	k_andberg@hotmail.com
Ing Stein Knutsen	Bergen	Yngve Larsen		992 56 725	ynglar@online.no
Heis-Tek	Bergen				
Heis-Tek	Oslo	Christian Østby		951 91 554	christian_oestby@hotmail.com
Heis-Tek	Tromsø	Tore Olsen		900 30 576	toreolsen74@yahoo.com
Uniheis	Oslo	Eivind Søreide Solsvik		982 30 870	eivind@uniheis.no
Norheis	Oslo	Morten Karlsen		952 98 605	morten@norheis.no

Avdeling	Adresse	Tlf.kontor	Telefaks	E-post
Oslo	Schweigaardsgt 34 f, 0191 Oslo	22 17 45 50	22 17 45 53	heis@heis.no
Bergen	Kalfarv. 71, 5018 Bergen	55 36 87 66	55 36 55 77	bergen@heis.no
Trondheim	Postboks 9254,7424 Trondheim	72 84 83 90	72 84 83 90	trondheim@heis.no
Stavanger	Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger	51 84 04 60		janrefsn@online.no
Kone	c/o HMF			koneklubben@heis.no
Thyssen	c/o HMF			tke.klubb@thyssenkrupp.no
Andre				
HBU	Per Krohgs vei 4a, 0454 Oslo	22 79 35 10	22 79 35 19	post@heisutdanning.no
Opphei	Per Krohgs vei 4a, 0454 Oslo	22 79 35 14	22 79 35 19	post@opphei.no

www.heis.no

Feil på lista rapporteres til heis@heis.no, ev. 22 17 45 50